Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 244/1539 | Łódź, Niedziela 21 października 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, ז׳ מרחשון תרפ״ט | Nr. 244/1539

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

אחרי מחלה כבדה נלקח מאתנו, נזרנו, ראש משפחתנו חבר הועד הציוני בלודז

נ.ע. משה חיים גורין
ב״ר יהודה לייב ז״ל

בשנת החמשים ושמונה לימי חייו.

ההלויה תהיה היום ביום א׳, ז׳ לחודש מרחשון תרפ״ט (21/X 1928) בשעה 12 בצהרים מבית האבל אוגרודובה 12.

השרויים בצער עמוק **משפחתו המתאבלת.**

נרהמים ונרעשים הננו עומרים לפני האבדה הגדולה בחלקה מאתנו חברנו היקר, חבר הועד הציוני בלודז

משה חיים גורין ז״ל

חבל על דאבדין ולא משתכחין!

ועד ההסתדרות הציונית בלודז
ועד בית הכנסת „אהל יעקב"
הועד ל„קרן היסוד" בלודז
הועדה המאוחדת של „קרן הקימת בלודז"
המשרד הארץ ישראלי
הועד המאוחד לעניני השקל בלודז
הסתדרות נשים „וו.י.ז.א."

הועד של החלוץ המרכזי בלודז
הועד של „בני ציון" (בשכונת גייער)
חברי המזכירות ופקידי הלשכה הציונית
ועד בית המחסה „הרצליה"
ועד בית המחסה „הלנובק"
ועד בית המחסה „עזרה" (פומוץ)
ועד בית הספר „יבנה"

כל חברי ההסתדרות הציונית והמוסדות הנ״ל מתבקשים להשתתף בהלויה שתהיה היום בשעה 12 במעונו אגרודובה 12.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אונזער לאַנג-יעהריגער מיטגליד

נ. ע. יעקב שיע צעשעלסקי

צו דער לויה, וועלכע קומט פאָר היינט, זונטאָג, דעם 21. אָקטאָבער 1 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז פּאָלודניאָווא 8, ווערען אַלע מיטגלידער געבעטען אָפּצוגעבען דעם לעצטען כבוד.

די פערוואלטונג
יובעליר-, זייגערמאַכער- און גראַווירער-פעראיין

קאאפּעראטיווע באנק פון שייבלער׳ס ראַיאָן

קילינסקי 120, טעלעפ. 52-65

היינט, זונטאָג, דעם 21 אָקטאָבער ד. י. פּינקטליך 6 אַ זייגער אין אָוועגד קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל אויף קילינסקי 120

די פייערליכע ערעפנונג

פון דער קאאפּעראטיווער באנק פאר סוחרים און האנדווערקער פון שייבלער׳ס ראַיאָן.

צו וועלכער עס ווערען איינגעלאַדען אַלע איינוואוינער פון אונזער ראַיאָן, כדי אָנטייל צונעהמען אין די פייערליכקייטען פון דער באַנק, וועלכע איז בעגריגדעט געוואָרען דורך אונזערע אייגענע איינוואוינער צום נוצען פון אונזער ראַיאָן.

פערוואלטונג און ראַט
פון דער קאאפּעראַטיווער באַנק אויף שייבלער׳ס ראַיאָן.

ועד ההורים ע״י הגמנסיה הראשונה לנערים של החברה ליסוד בתי-ספר תיכונים עברים בלודז מודיע על דבר מותו של חברו

מר משה חיים גורין נ. ע.

במשך שנים רבות הקדיש המנוח את כחותיו לעבודה הלאומית, ביחוד לטובת הנוער העברי.

יהיה זכרונו לברכה!

8161

ענטשולדיגונג.

איך בעט ענטשולדיגונג ביים לאָוויק ה׳ ב. ש. האנדעלסמאַן פאַר מיין נישט טאַקטישע האנדלונג און פערזיכער, אַז אַזעלכעס וועט מעהר נישט פאָרקומען.

איטשע קריזמאַן,
אַלעקסאנדער, ביי לאָדז.

9061

Dr. med. I. Fajwlewicz

האָט זיך איבערגעצויגען אויף 19 צעגעלניאַנאַ 19
(עקע זאַכאדניאַ), טעלעפאָן 17-61.

פאַגראָם אויף יודען אין אונגאַרן.

צעווילדעוועטע סטודענטען-כוליגאַנעם רייסען זיך אַריין אין אַ יודישע שוהל און בלוטיג צושלאָגען די מתפּללים. — פּאָגראָמירט דעם יודישען קוואַרטאַל. — יודישע סטודענטען ווערען אַרויסגעוואָרפען פון די אוניווערזיטעטען.

דעמאָלירט רעדאַקציעס פון אונגאַרישע ליבעראַלע צייטונגען.

ווינ, (ספּ. טעל.) פון בודאַפּעשט מעלדעט מען, אַז אין דאָרטיגען יודישען קוואַרטאַל איז פאָר געקומען אַ פּאָגראָם אויף יודען אויף גאָר אַ ברייטען פערנעהם.

עטליכע הונדערט דעמאָנסטראַנטען, און דער גרעסטער טייל סטודענטען, זענען אַוועק אין דער סאָציאַליסטישער בוכהאַנדלונג „נעפּקאַזאַ" און זי דעמאָלירט. נאָכדעם זענען זיי אַוועק אין רעדאַקציע פון דער צייטונג „אַז־עסט", זיך אַהין אַריינגע־ריסען, אָנגעהויבען שיסען און אָנגעמאַכט דאָרט אַ גרויסע חורבה.

פון דאָרט זענען די דעמאָנסטראַנטען אַוועק אין יודישען קוואַרטאַל אויפ'ן וועג זיך אַריינגעריסען אין דער שוהל, וואו זיי האָבען אָנגעהויבען שטאַרק שלאָגען די מתפּללים, ס'איז געקומען צו אַ גרויס געשלעג צווישען די כוליגאַנעם און די מתפּללים. דאָס געשלעג איז ליקווידירט געוואָרען דורך דער פּאָליציי. די כוליגאַנעם האָבען אַ גאַנצען טאָג געווילדעוועט אין יודישען קוואַרטאַל, געשלאָגען די דורכגעהענדע יודען און אויסגעהאַקט די שויבען אין די יודישע געשעפטען. צווישען דער יודישער בעפעלקערונג איז ענטשטאַנען אַ גרויסער פּאַניק, מ'האָט צוגעקלאַפּט די געשעפטען און זיך בעהאַל־טען אין די הייזער. די צאָהל פערוואונדעטע איז נאָך נישט געלונגען פעסטצושטעלען.

בודאַפּעשט, 20 (יט"א טעלעגראַפיש) די כוליגאַנישע סטודענטען האָבען נעכטען צוטיילט און אויסגעקלעפּט אויפרופען, אין וועלכע זיי דראָהען, אַז זיי וועלען פערטרייבען אַלע יודען פון אונגאַרן. די יודישע סטודענטען זענען דורך די כוליגאַנעם אַרויס געטריבען געוואָרען פון אוניווערזיטעט.

בודאַפּעשט, 20 (אַטע) היינט זענען אויך אין בודאַפּעשט פאָרגעקומען אַנטיסעמיטישע סטו־דענטען־אונרוהען, אויף דעם מוזעאום־רינג איז גע־מאַכט געוואָרען אַ שייטערהויפען, אויף וועלכען עס זענען פערברענט געוואָרען אַלע ליבעראַלע בלעטער, וועלכע האָבען געבראַנגט ידיעות וועגען די אַנטיסעמיטישע אונרוהען. די אוניווערזיטעטס־בנינים זענען אַרומגעשטעלט מיט פּאָליציי. די יודי־שע סטודענטען אין די הויכשולען זענען שטאַרק צושלאָגען געוואָרען.

בודאַפּעשט, 20 (ספּ. טעל.) די נעכטיגע אַוואַנטורע און אַנטי־יודישע עקסצעסען פאַר דער סינאַגאָגע און אין יודישען קוואַרטאַל שטעהען אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם קאָנפליקט צווישען ביל־דונגס־מיניסטער קלעבעלסבערג און דעם בודאַ־פּעשטער אוניווערזיטעט. דער קאָנפליקט איז ענט־שטאַנען צוליב דעם, וואָס די אוניווערזיטעט־פּראָ־פעסאָרען האָבען נישט געוואָלט אָנגעהמען קיין יודישע סטודענטען, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס זיי האָבען געהאַט ערשטקלאַסיגע מאַטורעס.

בודאַפּעשט, 20 (יט"א טעלעגראַפיש) די אונרוהען פון די בודאַפּעשטער סטודענטען האָבען זיך פערשפּרייט און אַרומגענומען אַלע הויך־שולען אוניווערזיטעטען, כעמישען אינסטיטוט, פּאָליטעכני־קום. די סטודענטען האָבען אַרויסגעלאָזט אַנ'אויפרוף „יודען, אַרויס"! און מאַסענווייז איהם פערשפּרייט. די מאַכט פערהאַלט זיך פּאַסיוו. אין בער אַנוועזנ־הייט פון דער פּאָליציי זענען פיל יודען צושלאָגען געוואָרען.

ד"ר פאקאטס האָט אַריינגעטראָגען אַנ'אינטער־פּעלאַציע.

די שפּאַלטונג אין פּ. פּ. ס.

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). די שפּאַלטונג פון פּ.פּ.ס. ווערט פון טאָג־צו־טאָג אַלץ שאַרפער. ביידע צדדים מאָבילי־זירען די כוחות, היינט זענען פאָרגעקומען אַ רייהע גרויסע מיטינגען פון ביידע גרופּעס. ס'גרייט זיך אַ זעהר שאַרפער קאַמף.

אויפ'ן 1. און 2. נאָוועמבער ווען דער עק־זעקוטיוו פון פּ. פּ. ס. האָט גערופען דעם פּאַרטיי־קאָנגרעס קיין סאָסנאָוויץ רופט יאַוואָראָווסקי זיין צוזאַמענפאָהר קיין קאַטאָוויץ. אין היינטיגען (זונ־טאָג'דיגען) נומער פון „ראָבאָטניק" וועט זיין פערעפענטליכט אַנ'אויפרוף פון סענאַטאָר לימאַ־נאָווסקי געגען יאַוואָראָווסקי'ן.

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש). אין צוזאַמענ־האַנג מיט די לעצטע געשעהענישען אין פּ. פּ. ס. האָט זיך כמעט די גאַנצע וואַרשאַווער אָרגאַניזאַ־ציע אַרויסגעזאָגט פאַר יאַוואָראָווסקי'ן און געגען דעם צענטראַלען אויספיהרונגס־קאָמיטעט.

אין סיים קלוב איז נאָך אַלץ שטיל מיט דער שפּאַלטונג. ס איז שוין זיכער, אַז פאָלגענדע דריי דעפּוטאַטען וועלען אַרויסטרעטען פון פּפּעסישען קלוב: יאַוואָראָווסקי, נישקי און גאַרדעצקי, צו זיי וועלען נאָך צוקומען מאַלינאָווסקי, פּאָנטשעק א.אַ.

———:O:———

דער קריזיס אין די דייטש-פּוילישע האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען

נאָמינירט אַ נייעם פּאַרזיצענדען פון דער דייטשער דעלעגאַציע.

בערלין, 20. (ספּ. טעל.) עטליכע דייטשע צייטונגען האָבען פערעפענטליכט גרויסע אַרטיק־לען וועגען דעם קריזיס אין די דייטש-פּוילישע האַנדעלס־אונטערהאַנדלונגען. די צייטונגען האָבען מורא, אַז די פּוילישע רעגירונג וועט אַרויסגעבען פעראָרדנונגען וועגען נישט אַריינלאָזען קיין פּוי־לען דייטשע אויסאַרבייטונגען. די צייטונגען פאָ־דערען אָבצורופען דעם פּאָרזיצענדען פון דער דייטשער דעלעגאַציע ד"ר הערמעס, וועלכער רע־פּרעזענטירט די מיינונג פון די דייטשע גרויס־אַגראַריער.

בערלין, 20 (ספּ. טעל.) דער ביז־איצטיגער פּאָרזיצענדער פון דער דייטשער דעלעגאַציע צו די האַנדעלס - אונטערהאַנדלונגען מיט פּוילען איז אָבגערופען געוואָרען פון זיין אַמט. היינט זאָל אונטערגעשריבען ווערען די נאָמינאַציע פון פּאָססע אויפ'ן אַמט פון פּאָרזיצענדען פון דער דייטשער דעלעגאַציע.

פערעפענטליכט דעם פלאָט-אָפּמאַך צווישען ענגלאַנד און פראַנקרייך.

לאָנדאָן, 20. (א. וו.) מאָנטאָג, דעם 22. וועט גלייכצייטיג אין פּאַריז און לאָנדאָן פער־עפענטליכט ווערען דער פלאָט־אָפּמאַך צווישען פראַנקרייך און לאָנדאָן. ס'וועט אויך פערעפענט־ליכט ווערען די אָפיציעלע קאָרעספּאָנדענץ, וועלכע איז געפיהרט געוואָרען צווישען די ביידע מלוכות אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן דערמאָהנטען אָפּמאַך.

נייע אָפּאָזיציע אין רוסלאַנד.

מאָסקווא, 20 (אַטע) אין רוסלאַנד האָט זיך איצט געשאַפען אַ נייע אָפּאָזיציע פון רעכטס. די הויפּט-פאָדערונג פון דער נייער אָפּאָזיציע איז די פולשטענדיגע ווירטשאַפטליכע פרייהייט פאַר די פּויערים.

קאָנפערענץ צווישען טשורטשיל און פּואַנקאַרע

וועגען דייטשע ענטשעדיגונגס-פראַגען

בערלין, 20. (אַט"ע). „בערלינער טאַגע־בלאַט" ברענגט אַ האַלב אָפיציעלע ידיעה וועגען דעם געשפּרעך צווישען דעם ענגלישען פינאַנץ־מי־ניסטער טשורטשיל און דעם פראַנצויזישען פּרעמ־יער פּואַנקאַרע. די דייטשען האָבען נאָך נישט בע־קומען קיין שום קאָנקרעטע פאָרשלאָגען וועגען די בעראַטונגען אין פּאַריז.

א גרויסע שווינדעל-אפערע.

אָפּגענאַרט יודישע סוחרים אויף אַ האַלב מיליאָן זל.

קאַטאָוויץ, 20 (ספּ. טעל.) דאָ איז ענט־דעקט געוואָרען אַ גרויסע שווינדעל־אַפערע, אויף דער פאָדערונג פון דעם בענינער אינדוסטריע־לער פירסטענבערג זענען אַרעסטירט געוואָרען 2 דירעקטאָרען פון דער פירמע „פּעראָרמעטאַל": שקלאַזש און היירא, די דאָזיגע צוויי „דירעקטאָ־רען" האָבען אָפּגענאַרט אַ רייהע יודישע סוחרים פון קאָנגרעס־פּוילען אויף אַ סומע פון 500 טוי־זענד זלאָטיס.

פערפלייצונג אין אינדיען

גרויסע צאָהל מענשליכע קרבנות.

באָמבײ, 20 (אַט"ע). צוליב די געוואַלטיגע רעגענס האָט זיך געהויבען דאָס וואַסער אין טייך אינדוס. אין דער געגענד פון מאַנקהאַט־סינד האָט דאָס וואַסער מיטגעריסען 200 הייזער. צוליב דעם וואָס די טעלעגראַפישע קאָמוניקאַציע איז איבער־געריסען זענען נישט אָנגעקומען קיין ידיעות וועגען דער צאָהל פון מענשליכע קרבנות.

קאָמוניקאַט.

דערמיט מעלדען מיר די געעהרטע קונדשאַפט, פּוטער־סוחרים, קאָנפעקציאָנערען, שניידער און אַנדערע, אַז

דער שטרייק אין קירזשנער-פאַך איז פערענדיגט.

גלייכצייטיג טיילען מיר מיט, אַז די הוספות פון די אַרבייטער בעטרעפען 35, 40 און 50 פּראָצ.

קירזשנער-מייסטער-פעראיינען אין לאָדז

פּאַלודניאָווא 4 און אַגראַדאָווא 9.

1916

אַכטונג, גאַלאַנטעריע סוחרים!!!

היינט, זונטאָג, דעם 21־טען אָקטאָבער, פּינקטליך 7.30 אין אָוונט קומט פאָר אין פעראיינס־לאָקאַל, פּיעטריקאָווער 6

אַ בעריכטס-פערזאַמלונג

עס וועלען בעהאַנדעלט ווערען פאָלגענדע פראַגען:

1) פערלענגערונג פון דער האַנדעלס־צייט מיט 2 שעה לענגער יעדען שבת־צו־נאַכטס, 2) שטייער־פראַגען, 3) וועגען אַ געגענזייטיגער הילפס קאַסע פאַר די קליינהענדלער.

בעמערקונג: דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג טעגליך פון 4 נאָכמ. ביז 10 אָוו.

אַנאָנסען אין נייעם פאָלקסבלאַט

האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג.

לאַבאָראַטאָריום פון מעדיצינישע אַנאַליזען

Dr. med. I. FAJWLEWICZ

איז איבערגעטראָגען אויף

צעגעלניאַנאַ 19

(עקע זאַכאָדניאַ), טעלעפאָן 17-61.

ס'ווערען געבריכט

אַקריטשע-געזעלען

ווי אויך האַנד־נייערס און גוטע האַנד־נייהערינס

ביי הוזע, זאַוואַדזקאַ 15.

לעכער

מאַשינאַווע ווערען אויסגעבייט צו ביליגע פּרייזען

ג. נאָרדמאַן ציגעלנאַ 29

כשר — כשר

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט טייל איך מיט דעם ג' פּובליקום, אַז היינט, זונטאָג, ד. 21/X ד. י. 12 אַ זייגער מיטאָג, נאָך אַ נ'ערשטקלאַסיגען רעמאָנט, ווערט צוריק געעפענט מיין לאַנגיעהריגער

רעסטאָראַן, וועלכער גע־פינט זיך אויף נאָוואָמיעסקאַ 27 אונטער דער פירמע

„באר כרמל"

איך עמפּפעהל דעם געעהרטען פּובליקום טעגליך געשמאַקע

פריהשטיק, מיטאָג, אָווענדברויט צו קאָנקורענץ-פּרייזען

מיין בופעט איז אויך פערזעהען מיט ערשטקלאַסיגע צובייס. כ'בעזיץ אויך אויף לאַגער ווייז, מעהד, ליקער און שנאַפּסע, אינלענדישע און אויסלענדישע אויף דעם אָרט און צום אַרויספערקויפען.

טעגליך—ערשטקלאַסיגע ראַדיא-קאָנצערטען.

מיט אכטונג ליפּע שיינביין,

לאָדז, נאָוואָמיעסקאַ 27, טעל. 49-27.

די פירמע עקזיסטירט פון יאָהר 1905.

בעמערקונג: די קוך געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון ערשטקלאַסיגע פאַכלייט.

מיטאָגען פון 2 זל. אָן.

דעם טאָג פון דער ערעפנונג ווערט צו די מיטאָגען צוגעגעבען ביער אומזיסט אלס גראַטיס.

עס ווערען אויך איינגעלאַדען אַלע מיינע פריינד רעסטאָראַ־טאָרען צו דער ערעפנונג, וועלכע קומט פאָר ספּעציעל 7 אָוונד.

כשר — כשר

אינדישע גומי אויף זוילען

אין גרויסען אויסוואַהל צו קאָנקורענץ-פּרייזען

עמפּפעהלט די פירמע

EICHENBAUM i FEIGENBAUM

Warszawa, Franciszkańska 22, tel. 404-79.

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז. 21 אָקטאָבער 1928

א געשיכטע פון צוויי וועגן.

אין פוילען איז די בעציהונג צווישען דער בורזשואַזיע און דעם סאָציאַליזם לעת עתה געווען אַ גאַנץ קלאָרע און ברוטאַלע.

פאַר'ן פערבאָטען דעם קאָמוניזם האָט מען געפאָדערט פון די סאָציאַליסטען נאָכגיביגקייט בנוגע יעדער בורזשואַזער רעגירונג, דערלויבענדיג זיי אפילו צו שפּילען זיך מיט דער לפנים'דיגער אָפּאָזיציע. בזה האופן איז די פ.פ.ס. אויסגעוואַקסען צו אַ גרויסער מאַכט, בעת פאַר דער מלחמה איז זי בלויז געווען אַ טייל פון דער סאָציאַליסטישער בעוועגונג, געטיילט אויף צוויי חלקים: דעם אינטער־נאַציאָנאַלען לינקען און אויף דער פּאַטריאָטישער (לייען — נאַציאָנאַליסטישער) פראַקציע; דערביי האָט אין דער נייער פ.פ.ס. מנצח געווען דער נאַציאָנאַליסטישער רעכטער טייל, וועלכער איז פאַר דער מלחמה געווען אין אַ מינדערהייט.

גלייך אָבער אויף זייער ערשטען קאָנגרעס האָבען זיך אַרויסגעוויזען סימנים פון שפּאַלטונג.

עס זענען געשאַפען געוואָרען צוויי פליגלען און דערביי האָט זיך די לינקע דראַבנער־גרופּע געשטעלט געגען דער ריכטונג פון מאָראַטשעווסקי'ן. פון דעמאָלט אָן זענען שוין צווישען די דאָזיגע צוויי ריכטונגען פאָרגעקומען רייבונגען.

די לינקע האָבען משמעות נישט געקאָנט פערשטעהן, וואָס איז עס געווען פאַר אַ סאָציאַליזם, וואָס דרוקט זיין ציטונג אין דער רעגירונגס־דרוקערייי, און די בורזשואַזיע דערלויבט איהם צו מאַכען אַ באַיובקע? אויף די דאָזיגע אומצופריעדענע איז אָבער געווען אַ לייכטער מיטעל: ווען זיי זענען געוואָרען צו טומעלדיג, האָט מען זיי אויסגעשלאָסען פון דער פאַרטיי, אַנערקענענדיג זיי פאַר קאָמוניסטען. פון דעם דאָזיגען עלעמענט איז ביסלעכווייז ענטשטאַנען די אונאָפּהענגיגע סאָציאַליסטישע פאַרטיי, וועלכע די פ.פ.ס. האָט געשטעמפּעלט אַלס קאָמוניזירענדע. די דאָזיגע פאַרטיי איז טריי געווען צו די פאַר'מלחמה'דיגע סאָציאַליסטישע פּרינציפּען, און איז כולל געווען אין זיך פערשיידענע נאַציאָנאַליטעטען אין פוילען, איבערדייסענדיג מיט דער שאָוויניסטישער פּראַקטיק פון פ.פ.ס.

זי האָט אָבער געפיהרט אַ דהמנות'דיגע עקזיסטענץ, צוליב איהר האַלב־לעגאַלקייט, בעת פ.פ.ס. האָט ווייטער „געבליהט“.

מיט דער צייט אָבער האָט מען אין די קרייזען פון פ.פ.ס. בעמערקט, אַז אַזאַ „אויפבליהונג“ פון דער בורזשואַזער נגאָר קאָן איהר ברענגען צו אַן'אָפּגרונד. פון איין זייט — דער קאָנטאַקט מיט די סאָציאַליסטען פון אַנדערע לענדער, וועלכע האָבען געזעהן, וואָס אין פוילען טוט זיך; פון דער צווייטער זייט — דער פאַקט, וואָס בעת די וואַהלען פערקלענערט זיך די השפעה פון פ.פ.ס. לטובת די קאָמוניסטען — דאָס אַלץ האָט געבראַכט דערצו, אַז די לינקע גרופּירונג האָט זיך אָנגעהויבען צו שטאַרקען. אַגב האָט אויך די מאַי־איבערקעהרעניש געבראַכט צו אַ כאַאָס אין דער נאַנצער פּ.פּ.ס.'ישער אידעאָלאָגיע.

וואָס, אַלזאָ, איז געווען ווייטער צו טון?

די רעכטע פּ.פּ.ס. מיינען, אַז דער, וואָס האָט געזאָגט „אַ“ מוז זאָגען „ב“, כל זמן ס'איז אַרויסגערופען געוואָרען אַן'איבערקעהרעניש, דאַרף מען אונטערשטיצען זיין רעגירונג, ובפרט, ווען זי איז נישט קיין אויסגעשפּראָכען אַנטיפּראָלעטאַרישע. די לינקע, פון זייער זייט, וויל זיך צוריקקעהרען אויפ'ן וועג פון דעמאָקראַטיע.

צו די טעאָרעטישע טענות־ומענות איז אויך צוגעקומען די פּראַקטיק, וועלכע האָט פערטיפט דעם תהום צווישען די רעכטע און די לינקע.

דער סאָציאַליזם, וואָס געפינט זיך אויף דער בעדינגונג פון דער בורזשואַזיע, ווערט לייכט דעמאָראַליזירט און דער עמישער הינזיכט. די סאָציאַליסטען, וואָס זיצען אויף מלוכה'שע און קאָמונאַלע פּאָסטענס, זענען אַן'אונטערגיביגער מאַטעריאַל פאַר קאָרופּציע. צו מיסברויכען פיהרט אויך דער סיסטעם פון באַיובקעס, וואָס בערוהט אויף דעם: בעת איין טייל סאָציאַליסטען טאָר נישט עקזיסטירען, מעג דער אַנדער טייל זיך בעוואָפענען, און בעוואָפענטערהייד מאַניפעסטירען, **אויף וואָס עס האָט** נישט קיין רעכט אַפילו דער לאָיאַלסטער בירגער.

פּאַמעליך, פּאַמעליך, און וואָס ווייטער אַלץ מעהר — זענען די פערהעלטענישען ערגער געוואָרען, און ס'האָט געבראַכט דערצו, אַז איצט איז שוין די שפּאַלטונג אַ געשעהענער פאַקט.

דערביי מוז מען מודה זיין, אַז די רעכטע געהען אויף דעם ביז־איצטיגען וועג פון פ.פ.ס. און די לינקע ווילען איבעררייסען מיט דער צווייזייטיגער ראַליע, וואָס די דאָזיגע פאַרטיי האָט ביז־איצט געשפּילט און ווערען אַנ'עכטע סאָציאַליסטישע פאַרטיי אויף אַ מערב־מוסטער.

. פּ.

וואַהאַביטען גרייטען זיך צו אַנ'אָנגריף אויף עבר-הירדן.

ירושלים. (יט"אַ). דאָ געהען אַרום קלאַנגען, אַז וואַהאַביטען גרייטען זיך צו אַ נייעם אָנגריף אויף די גרעניצען פון עבר-הירדן.

אַ טייל פון גרעניץ-מיליטער אין עבר-הירדן ווערט אין בעגלייטונג פון געפאַנצערטע אויטאָמאָבילען און עראָפּלאַנען קאָנצענטרירט ביי אל-איזראַק. ווי מען איז זיך משער, שטעהען די דאָזיגע מיליטערישע איבערגרופּירונגען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער וואַהאַביטען-געפאַהר.

עקזאַמענס-קאָמיסיע פאַר יודישע רעליגיע-לעהרער.

לעמבערג, (י.ט.א.) לעצטענס זענען אָרגאַניזירט געוואָרען דורך דער רעגירונג צוויי עקזאַמענס-קאָמיסיעס פאַר יודישע רעליגיע-לעהרער אין מיטעל-שולען אין פוילען, איינע אין וואַרשאַ און די צווייטע אין לעמבערג. פאַר לעמבערג זענען שוין די מיטגלידער פון דער קאָמיסיע נאָמינירט געוואָרען. אין דער קאָמיסיע געהען אריין פּראָפ. אַלערהאַנד אַלס פּאָרזיצער, ראַבינער דר. פריינד, ראַבינער דעפּ. ד"ר טהאָן, ראַבינער ד"ר לעווין און ד"ר מאיר נייער — אַלס מיטגלידער.

פּראָטעסט-פערזאַמלונג אין ווינע

געגען די געשעהענישען ביים כותל-מערבי.

ווינע, (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען אַ גרויסע פּראָטעסט־פערזאַמלונג געגען דעם אַטענטאַט אויף די יודישע רעכט צום כותל־מערבי און די לעצטע געשעהענישען אין ירושלים, אויף דער פערזאַמלונג זענען אויך אַרויסגעטרעטען רעפּ. ד"ר לעאָן רייך און ד"ר הינדעס פון פוילען, וועלכע האָבען געווילט אין ווינע אין צוזאַמענהאַנג מיט דער קאָנפערענץ וועגען שאַפען אַנ'איירעפּעאישע אַרבייטס־געמיינשאַפט פון די ציוניסטישע לאַנד־אָרגאַניזאַציעס.

די פערזאַמלונג האָט איינשטימיג אָנגענומען אַ רעזאָלוציע. אין וועלכער עס ווערט שאַרף פּראָטעסטירט געגען די לעצטע געשעהענישען ביי'ם כותל־מערבי און די ענגלישע רעגירונג, ווי אויך דער פעלקערבונד ווער'ען אויפגעפאָדערט צוריקצוגעבען דעם יודישען פאָלק זיין אוראַלטע אייגענטום. די רעזאָלוציע איז גלייך איבערגעשיקט געוואָרען דעם ענגלישען געזאַנדטען אין ווינע.

פערמאַכט דאָס העברעאישע פעדאַגאָגיום אין לעמבערג.

לעמבערג, (י.ט.א.) זייט איניגע יאָהר האָט דער היגער יודישער שול-פעראיין אויפגעהאַלטען ביים יודישען גימנאַזיום אויך אַ העברעאיש פעדאַגאָגיום, וואָס האָט אויסגעבילדעט קוואַליפיצירטע העברעאישע לעהרער פאַר די שולען אין גאַליציען. דאָס איז געווען אין גאַליציען דער איינציגער לעהרער-סעמינאַר פאַר העברעאישע לעהרער; וואָס האָט אַרויסגעגעבען לעהרער מיט מלוכה'שע קוואַליפיקאַציעס. איצט איז דאָס פעדאַגאָגיום צוליב מאַטעריעלע שוועריגקייטען פערמאַכט געוואָרען.

פאַרוואָס איז דער מיניסטעריאַל-דירעקטאָר באַדט

נישט מיטגעפאָהרען אויף דעם צעפּעלין.

בערלין, (יט"א) אין אַ געשפּרעך מיט'ן פאָרשטעהער פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור, האָט דער יודישער מיניסטעריאַל־דירעקטאָר ד"ר באַרט, וועלכער האָט געאָלט מיטמאַכען די רייזע פון דייטשלאַנד קיין אַמעריקאַ אויפ'ן צעפּעלין, ערקלערט, אַז אַלע קלאַנגען וועגען זיין כלומרשטער פערשפּעטיגונג, אָדער וועלכע עס איז אַנטיסעמיטישע שטעלונגען, וואָס זאָלען איהם האָבען נישט ערלויבט אָפּפאָהרען אויפ'ן צעפּעלין, שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט. ד"ר הערמאַן באַרט האָט צוערשט געוואָלט מיטפאָהרען אויפ'ן צעפּעלין אַלס פאָרשטעהער פון מלוכה־ראַט, שפּעטער אָבער האָט זיין אָרט פערנומען דער פּרייסישער אינערן־מיניסטער גושעשינסקי. דער לייטער פון דער רייזע האָט געמאַכט בעמיהונגען צוגעפינען אַנ'אָרט פאַר ד"ר באַרט, צוליב אָבער דער צו גרויסער בעלאַסטונג פון „גראַף צעפּעלין“ האָט ער נישט געקאָנט אויפנעמען ווערען אַלס פּאַסאַזשיר. וועגען קיין שום אַנדערע מאָטיוען קען קיין רייד נישט זיין.

די שטאָט פון לוסט און פיין.

(איינדריקען פון פּאַריז).

פאַר מיר ליגט אַ מאַסע מאַטעריאַל איבער פּאַריז, מאַטעריאַל, וועלכען איך זוך צונויף און קלייב צונויף אַרומגעהענדיג און אַרומפאָהרענדיג איבער די גאַסען.

די פראַגע איז בלויז צו וועלכען סאָרט מאַטעריאַל זאָל איך זיך נעהמען? אפשר זאָל איך פּרובירען זיין פּריוואַל, אַזוי ווי דאָס פּאַריזער לעבען איז? אָדער זאָל איך גאָר פערבלייבען דער, וואָס שטעהט אין דרויסען און קוקט אַריין דורך די פענסטער פון גרויסען זאַל, וואו עס קומט פאָר אַ מאַסקען־באַל?

דעם אמת זאָגענדיג קומט מיר פּאַריז גאַנץ אָפט פאָר ווי אַ מאַסקען־באַל, וואו איך וויל קיין אַנטייל נישט נעהמען. איך האָב פיינד מאַסקערצענעס.

אָבער די מאַסקען־סצענעס וואַרפען זיך בלויז אין אויג דאָרט, וואו עס פערקעהרען די אַמעריקאַנער רייזענדע — אין די וויכטיגסטע טיילען פון דער שטאָט. גאַנץ אַנדערש זעהט אויס דאָס לעבען אין די גאַסען, וואו עס וואוינען די אמת'ע פּאַריזער. דאָ איז דאָס לעבען רוהיג און עס פיהלט זיך גאָר קיין שום סימן נישט פון יאָגעניש. די מענשען זענען דאָ געוועהנליכע, אַביסעל צו געוועהנליך... די פענסטער זענען ציכטיג פערהאָנגען, מענער און פרויען זענען פערנומען מיט זייערע אייגענע געשעפטען. און סיי די מענער, סיי די פרויען קומען פאָר אַזוי קליין־שטעטלדיג, אַזוי אַלטמאָדיש, אַז מען וואָלט גאָרנישט געחלומ'ט, אַז דאָס איז פּאַריז. אין די געגענדען ווערען די געשעפטען פערמאַכט פאַר אַ צוויי שעה, כדי צו עסען מיטאָג. דאָס איז דאָך אונגעהערט אין אַזאַ גרויסער שטאָט! פונדעסטוועגען פערהאַלטען זיך אָט די געשעפטסלייט רוהיג און פיהרען זיך זייער אַלטמאָדיש לעבען.

און ווען איך בין מיר פון אַ גאַנצען טאָג פּאַריזער לעבען, דאַן בין איך זיי מקנא — זיי וועלען לעבען לענגער — אַ שטורמלאָז לעבען אָבער אַ לאַנג לעבען.

ווען מען בעטראַכט אָט דעם טייל פון פּאַריז, איז פּאַריז פראַנצויזיש, אָבער אין אַלע אַנדערע טיילען איז פּאַריז נישט פראַנצויזיש.

פּאַריז איז אַ כאַאָס פון וועלט־מענשען — אַ מאַנץ, אַ מאָדערנער קאַראַהאָד, וואו עס מישט זיך אויס ענטוישונג און אַמביציע — לעבענסלוסט און נשמה־וועהטאָג.

רעדענדיג וועגען דער רוהיגקייט פון די פּאַריזער, מוז איך דאָ דערמאָהנען די פּאָליציי. צוויי און דריי שטעהען זיי אויף די טראָטואַרען און רעדען צווישען זיך — דער געוואַלדיגער טומעל קימערט זיי גאָרנישט. בלויז אויף די הויפּט־גאַסען שטעהען זיי אויף זייערע בעשטימטע ערטער און היטען די אָרדנונג. אין די אַנדערע געגענדען פערהאַלטען זיך די פּאָליציילייט אַזוי שכנות'דיג, אַז זיי פערגעסען אָן דעם פערביגעהער, וועלכער נעהמט זיין לעבען אין האַנד אַריין יעדעם מאָל, וואָס ער געהט פערביי אַ פּאַריזער גאַס. און מיין קליין יונגעלע, און וועמען עס קאָכט רויט בלוט, זאָגט: „אונזערע סאָלדאַטען זענען געקומען אַהער כדי צו העלפען געווינען די מלחמה; איצט וואָלט געדאַרפט אונזער פּאָליציי קומען כדי אויסצולערנען די היגע פּאָליציי, אַז זי זאָל נישט שטעהן אויף דעם טראָטואַר און רעדען, נאָר העלפען דעם פערביגעהער און האַלטען אָרדנונג“.

אַך, די אָרדנונג! ווי אַנדערש יעדער טייטשט אויס די אָרדנונג! מיין זיבעצעהן־יעהריג יונגעל איז אין כעס אויף דער פּאָליציי; פערוויאַנטע אַמעריקאַנער פרויען זענען אין כעס אויף דעם היגען לעבען און אויף די טעאַטער־שטיק, וואָס זעהען דאָ געשפּילט.

איין דאַמע, אין ביוראָ, וואו מיר קומען זיך אַלע צונויף נאָך אונזער קאָרעספּאָנדענץ; נעהמט אין האַנד אַ קאַרטע, אויף וועלכער עס זענען אויסגעמאָהלען דריי נאַקעטע מיידלעך — אַ בלאָנדע, אַ ברונעטע און אַ רויט־האָריגע. מיט פעראַכטונג בעטראַכט זי דאָס בילדעל און מיט כעס פרעגט זי דעם יונגענמאַן: „און צו וואָס האַלט איהר דאָ אַזעלכע עקעלהאַפטע זאַכען?“

דער יונגערמאַן זאָגט אין אַנ'אַנגענעהם קול: „דאָס, מאַדאַם, איז אַ רעקלאַמע פאַר איינער פון די פיינסטע מוזיק־האַלעס“. „אַזוי“, — בייזערט זיך די דאַמע ווידער, — „דאָ איז דאָך אַנ'אַמעריקאַנער ביוראָ, פאַר אַמעריקאַנער — ווער קימערט זיך עס מיט אַזעלכע זאַכען?“

איצט שמייכעלט שוין דער יונגערמאַן; אָבער זיין קול איז אַפּאַטיש: „די אַמעריקאַנער, מאַדאַם!“

„דאָס קען נישט זיין!“

„אָבער איהר קענט דאָך נישט אַלע אַמעריקאַנער“.

„איך ווייס, אַז מיינע פריינד — מיין מאַן—“

„איהר קענט איהם אויך נישט; אפשר וועט ער זיך אַוועק'גנב'ענען, ווען איהר וועט שלאָפען און בעזוכען אָט די מוזיק־האַלע“, דאָס זאָגט אַ ניו־יאָרקער, וועלכער שטעהט דערביי.

די פרוי ווערט נאָך מעהר אין כעס: „אפשר אַז ער וועט זיך מיט אייך בעקענען, וועט ער אַזוי טון“.

די אַנוועזענדע, וועלכע שטעהען אין דער רייה, כדי צו קויפען בילעטען פאַר אָט דעם „אויסגעלאַסען שטיק“, צעלאַכען זיך.

און דער יונגערמאַן, וואָס פערקויפט די בילעטען זאָגט שטיל: „וואָס וואָלט פּאַריז געטון, ווען זי וואָלט בלויז בעקומען אַזעלכע בעזוכער פון אַמעריקאַ?“

און ווירקליך, וואָס וואָלט פּאַריז געטון, ווען זי וואָלט נישט בעקומען יענע טויזענדער און טויזענדער אַמעריקאַנער, וועלכע זוכען זיך צו באַפרייען פאַר אַ ווײַלע פון יענע קאָנווענציאָנעלע פּאַסטקעס, אין וועלכע זיי געפינען זיך?...

פּאַריז לעבט פון דעם, וואָס עס איז דעם אַמעריקאַנער און דעם דורכשניטליכען אויסלענדער פערבאָטען אין זיין אייגענער היים.

געהט מען אין איינעם פון די טעאַטערס, זעהט מען אַמעריקאַנער און אויסלענדער, זעלטען, אַז מען זעהט אַ פראַנצויז.

און ווי די אַמעריקאַנער בענעהמען זיך אין אַזעלכע טעאַטערס! מאַנכע זענען גאָר ענטוישט — זיי האָבען ערוואַרטעט פיל מעהר... אַנדערע סור'ען זיך. זעה'ען אויס שאָקירט און רעד'ען וועגען דער קאָסטבאַרקייט פון אַזעלכע אויפפיהרונגען.

צו שרייבען וועגען פּאַריז מיט אַ געוויסער אָרדנונג און אין אַ געוויסען סטיל, איז אונמעגליך — אַמוועניגסטענס פאַר מיר.

פאַר מיר איז פּאַריז אַנ'אויסערגעוועהנליכע פּאַנאָראַמע. אָט זעה איך פאַר זיך אַ שטאָט מיט אומצעהליגע בוכהאַנדלונגען און קונסט־האַנדלונגען, אַנטיקוואַריומס און אויסשטעלונגען — און פּאַריז מאַכט אויף מיר אַ מעלאַנכאָלישען איינדרוק. עס ווערט פאַר מיר די פּאַריז פון די היסטאָרישע פראַנצויזישע ראָמאַנען. אָט איז אַ געזיסער, וועלכעס דער שרייבער האָט דערמאָהנט, און אָט איז אַ פראַכטפולער פּלאַץ. וואָס אַנ'אַנדערער האָט בעזונגען. איך געה אַרום איבער די פּלעצער, איך בעריהר די סטאַטוען — און דערמאָהן זיך ווי ליב און טייער מיר זענען אין מיין קינדהייט געווען די נעמען פון די בעריהמטע רעוואָלוציאָנערע העלדען; און פּלוצים געפין איך זיך ווידער אין כאַאָס — אויסגעמישט מיט דעם פּאַריזער לעבען — מיט דעם לעבען, וואָס פערלעצט און לייקענט אָפּ די אידעאַלען פון אָט די אַלע העלדען... און ווידער לאָז איך זיך איבער יענע גאַסען פון פּאַריז, וואו עס איז נישטאָ קיין טומעל. דאָ זוך איך דאָס פראַנקרייך פון אַמאָל. אויך דאָ געפין איך בוכהאַנדלונגען, אַנטיקוואַריומס און וויין־געשעפטען אָהן אַ שיעור.

און מען זעהט נישט קיין איין קינד, וואו זענען עס די קינדער פון פּאַריז? האָט זיך דאָ געענדיגט דאָס געבורט פון קינדער?... ערוואַרטען די פּאַריזער, אַז די פּראָווינציעלע פראַנצויזען זאָלען זיי בעזאָרגען מיט די העלדען פאַר דער קומענדיגער מלחמה?...

איך זוך קינדער — איך געה איבער די פּאַרקען איך געפין עטליכע — אָבער די זענען מעהרסטענס קינדער, וואָס רעדען אין פרעמדע שפּראַכען און נישט פראַנצויזיש. וואו זענען די פּאַריזער קינדער? וועל איך נישט זעהן קיין פּאַריזער קינדער, נאָר יענע, וועלכע געהען אַרום איבער די קאַפעען שפּעט ביינאַכט און פערקויפען ציטונגען און בלומען? האָט דאָס עראָטישע, שטורמיגע לעבען פון פּאַריז פערגעסען אָן די קינדער?

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקעהרט
– און איבערגעצויגען אויף –
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8–10 פריה, 12–2 נ.מ. און פון 4–8 אָוו.

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער - שוואַכע, לישיי און ראַק, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ- ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעהמט אָן פון 6 ביז 9 אין אָוונד.

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען-און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. אין דערהיים פון 3–5 נאָכמיטאָג.
צוריקגעקעהרט.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
פּערקעהרשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך 9—2 ... אין לאָדזשעוויצע, אַגראָנער 17 פון 10—11 ... פון

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

21 | זונטאָג | ז | תרפ"ט תשרי

אָקטאָבער

זון-אויפגאַנג 6.08
זון-אונטערגאַנג 4.38

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1908.

מאָרגען דאַרפען זיך רעגיסטרירען אַלע געבוי-רענע אין 1908 י. וועלכע וואוינען אין 5. פּאָ-ליציי-קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען:

A. B. C. D. E.

די רעגיסטראַציע קומט פאָר אין לאָקאַל פון מיליטעריש-פּאָליצייאישע ביוראָ ביים מאַגיסטראַט (פּיעטרקאָווער 212) און קומט פאָר פון 8.15 ביז 1 אַ זייגער בייטאָג.

ביים רעגיסטרירען זיך דאַרף מען מיטברענגען אַ פּאַס מיט אַ פאָטאָגראַפיע, אָדער אַן אַנדער דאָ-קומענט, וואָס בעשטעטיגט די אידענטישקייט פון דער פּערזאָן. פאַר נישט מעלדען זיך צו דער רע-גיסטראַציע דראָהט אַ שטראָף.

פערזאָנען מיט „קאַרטאַ-פּאָביטו" דאַרפען זיך אויך רעגיסטרירען.

פון פּאָסט.

דאָס פּאָסט-מיניסטעריום וועט איינשטעלען אין די גרעסערע צענטרען אויטאָמאַטען, וואָס זאָלען בעדינען דאָס פּובליקום. די אויטאָמאַטען וועלען פערקויפען פּאָסט-מאַרקען און אָננעהמען פּאַלעצאָנע זענדונגען.

אַ באַהן-קאַטאַסטראָפע.

פרייטאָג נאָכמיטאָג איז אויף דער שמאַלער אייזענבאַהן סאָמפּאָלנאָ - קלעטשעוו אַ קילאָמעטער פון סאָמפּאָלנע פאָרגעקומען אַ באַהן-קאַטאַסטראָפע. 8 וואַגאָנעס, אין וועלכע ס'זענען געפיהרט געוואָ-רען בוריאַקעס זענען אַראָבגעפאַלען פון אייזענבאַהן-דאַמ און זענען צושמעטערט געוואָרען. דער היי-צער קאָבאַטשינסקי איז דערדריקט געוואָרען אונ-טער די חורבות פון אַראָבגעפאַלענעם לאָקאָמאָטיוו. די סבה פון דער קאַטאַסטראָפע זאָל זיין, וואָס דער פּלאַנט איז אונטערגעשווענקט געוואָרען דורך די רעגענס, וואָס זענען די לעצטע טעג געפאַלען.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(2) ל. פּאַוולאָווסקי (פּעטריקאָווער 307); ס. האַמבורג (גלובנאַ 50); ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָווי-טשאַ 4); י. שיטקעוויטש (קאָפּערניק 34); א. כאַ-רעמזאַ (פּאָמאָרסקאַ 10); א. פּאָטאַש (פּלאַץ קאָש-טשעלני 10).

פון „לינת הצדק".

ווי מען טיילט אונז מיט, זענען די וואָך אַרויס געפאַהרען קיין וואַרשאַ די הערען האַנעמאַן און קליירט, וועלכע האָבען דאָרט בעשטעלט ספּעציעלע עפּעקפולע קאַלענדאַרען, צוליב דעם, וואָס אין דעם יאָהר פאַלט גראָד אויס דער דרייסיג יעהריגער יובילעאום זייט דער עקזיסטענץ פון „לינת-הצדק".

ביבליאָטעק א. נ. פון א. ד. גאָרדאָן.

די ביבליאָטעק אויפ'ן נאָמען פון א. ד. גאָרדאָן, וואָס איז פּאָפּולער אין אונזער שטאָט, ענטוויקעלט זיך זעהר שעהן. אין די לעצטע דריי מאָנאַטען איז אַרויסגענומען געוואָרען ביכער אין אַ צאָהל פון 4729. דערפון אין העבראַאיש: בעלעטריסטיק — 1675, וויסענשאַפטליכע — 345, קינדער-ליטעראַ-טור — 370 ביכער; אין יודיש: בעלעטריסטיק — 1155, וויסענשאַפטל. — 417; אין פּויליש: — 574; אין דייטש — 185 ב..

לעצטענס זענען אין די ביבליאָטעק צוגעקויפט געוואָרען די נייעסטע העבראַאישע און יודישע אויס-גאַבען אַזוי, אַז די ביבליאָטעק איז ביים היינטיגען טאָג איינע פון די שענסטע קולטורעלע געזעלשאַפט-ליכע אינסטיטוציעס אין אונזער שטאָט.

Dr. RÓŻANER

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראַהלען און ריאַטגענ
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
צוריקגעקעהרט
נעמט-אָן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4
וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

טעקסטיל-אַרבייטער זאָלען אַליין דעצידירן

היינט קומען פאַר מיטינגען און פערזאַמלונגען, אויף וועלכע די שטרייקענדע אַרבייטער זאָלען אַליין בעשליסען, צי זיי זאָלען ווייטער פיהרען דעם שטרייק אין די טעקסטיל-פאַבריקען.

(ה) די שטרייק-סיטואַציע איז דעם נעכטיגען טאָג געווען אַ נישט קלאָרע, אַלע די וואָס האָבען געשטרייקט צוליב סאָלידאַריטעט טעמים האָבען בעשלאָסען אָפּצולעגען דעם שטרייק. און איהם אויפ-נעהמען ווידער, אויב זיי וועלען דערצו אויפגע-פאָדערט ווערען. אין די פאַבריקען און פעראיינען פון די טעקסטיל-אַרבייטער זענען אָנגעקומען געוואָך בעשלוסען ווייטער צו שטרייקען. אַ גאַנצען נאָכ-מיטאָג זענען פאָרגעקומען בעראַטונגען פונ'ם הויפּט-שטרייקקאָמיטעט און פון דער הויפּט-פערוואַלטונג פון טעקסטיל-אַרבייטער-פאַרבאַנד. די הויפּט-פער-וואַלטונג האָט נאָך אַ לאַנגען ויכוח בעשלאָסען ווי-טער צו פיהרען דעם שטרייק.

בעראַטונגען זענען אויך פאָרגעקומען אין זגערזש, טאָמאַשאָוו, זדונסקאַ-וואָליאַ, פּאַביאַניץ א. אַנד. אָבער ביז אין אָווענד זענען קיין בעריכטען פון דאָרט וועגען די בעשלוסען נישט אָנגעקומען. נאָכ'ן דערהאַלטען די בעריכטען פון דער פּראָווינץ וועט פאָרקומען אַ געמיינזאַמע זיצונג פונ'ם הויפּטשטרייק-קאָמיטעט מיט דער הויפּט-פערוואַלטונג און ס'וועט ראַן דעצידירט ווערען די פראַגע פונ'ם ווייטערדיגען שטרייק.

וואָלטשאַק'ס בעריכט פון דער קאָנפערענץ אין וואַרשאַ.

פרייטאָג אינדערפריה האָט זיך פאַר'ן לאָקאַל פון דער קרייז-קאָמיסיע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען פערזאַמעלט אַ גרויסער עולם שטרייקענ-דע אַרבייטער, וועלכע האָבען געוואַרט אויף אַ בע-ריכט וועגען אויסגאַנג פון דער קאָנפערענץ אין וואַרשאַ.

אויף דעם גראַנדיעזען מיטינג האָט אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען דער וואַרשאָווער קאָנפערענץ, דער לייטער פון קלאַסען-פעראיין ה' וואָלטשאַק.

דער רעדנער האָט אינפאָרמירט, אַז אויף די פּונקטען צו אָנערקענען די אַרבייטער-דעלעגאַטען, בעצאָהלען פאַר די שטעה-שעה'ן און אויף אַ העכערען לוין פאַר די וועבער, וואָס אַרבייטען אויף עטליכע מאַשינען — זענען די אינדוסטריעלער יאָ איינגעגאַנגען. מעהר ווי 5 פּראָצענט הוספה האָבען זיי בשום אופן נישט געוואָלט געבען.

נאָכ'ן בעריכט האָט זיך ענטוויקעלט אַ העפטיגע דיסקוסיע, אין וועלכער עס האָבען אָנטיילגענומען די פאַבריקס-דעלעגאַטען און די מיטגלידער פון דער שטרייק-קאָמיסיע. מען האָט

מיט גרויס אויפרעגונג געטאַדעלט די טראַמוואַי-אָנגעשטעלטע

וועלכע האָבען געבראָכען דעם גענעראַל-שטרייק, אויך אַ טייל פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, וועלכע האָבען געבראָכען די אַרבייטער-סאָלידאַריטעט און צום שטרייק נישט צוגעשטאַנען.

צום סוף האָבען די אַרבייטער בעשלאָסען ווייטער צו פיהרען דעם שטרייק ביז אַ נצחון.

פאַר וואָס די אינדוסטריעלער זענען דאָנערשטאָג געווען עקשנות'דיג.

אונטערן פאָרזיץ פון ה' קאַלושינסקי איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון דער פערוואַלטונג פון אַלע פּראָפעסיאָנעלע קלאַסען-פעראיינען מיט די פאַבריקס-דעלעגאַטען.

רעפערירענדיג וועגען גאַנג פון די אונטערהאַנד-לונגען אויף דער וואַרשאָווער קאָנפערענץ האָט ה' וואָלטשאַק אָנגעוויזען דערויף, אַז די רעגירונג, ווי אויך די אינדוסטריעלער האָבען אין משך פונ'ם גאַנצען טאָג, וואָס האָט געדויערט די קאָנפערענץ בעקומען ידיעות וועגען דער שטרייק-סיטואַציע אין לאָדז. און אַ דאַנק די ידיעות, אַז דער אַלגעמיינער שטרייק איז געבראָכען, זענען די אינדוסטריעלער אַזוי עקשנות'דיג געווען.

וואָס איז שייך: די פּונקטען, וועלכע די אינ-דוסטריעלער האָבען נאָכגעגעבען, בעריהרען זיי נאָר אַ געוויסע טייל אַרבייטער און נישט דעם אַרבייטער כלל, מען קען צוליב זיי אויף קיין הנחות נישט איינגעהען.

וועגען גאַנג פון שטרייק האָט בעריכטעט ה' כאַוואַרסקי, וועלכער האָט אָנגעוויזען אויף איינעגע פעהלערן ביים פיהרען דעם שטרייק און אויסגע-פיהרט, אַז דער גענעראַל-שטרייק איז נאָר אַ פאָר-שפּיל צום קאַמף צווישען פּראָלעטאַריאַט מיט'ן קאַפּיטאַל.

אין אַ לענגערער דיסקוסיע, וועלכע האָט זיך ענטוויקעלט נאָך די בעריכטען, איז בעשלאָסען גע-וואָרען צופיהרען דעם קאַמף ווייטער און אַלע פּראָ-פעסיאָנעלע פעראיינען האָבען צוגעזאָגט אונטערצו-שטיצען דעם קאַמף מיט וואָס עס וועט זיין נויטיג.

פאַר וואָס איז דער גענעראַל-שטרייק געבראָכען געוואָרען?

נאָך דער קאָנפערענץ האָט דער פאָרזיצער פון דער קרייז-קאָמיסיע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען ה' קאַלושינסקי ערקלערט די סיבות, צוליב וואָס דער גענעראַל-שטרייק איז געבראָכען געוואָרען דערמיט, וואָס די פיינדליכע צום שטרייק, עלעמענטען האָבען אַרויסגעלאָזט אַ קלאַנג, אַז דאָנערשטאָג וועט כמעט אין וואַרשאַ אונטערגעשריבען ווערען אַ הסכם און צוליב דעם האָט מען אין פיל פאַבריקען און וואַרשטאַטען, וואו מען האָט געפיהרט דעם סאָלידאַר-שטרייק בעשלאָסען זיך צו שטעלען צו דער אַרבייט.

אַזוי איז דער גענעראַל-שטרייק אויפ'ן דריט-טען און פירטען טאָג פון זיין דויערען — צובראָ-כען געוואָרען. צוליב דער איצטיגער שטימונג אָבער איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז ווידער אויפ-צוהייבען אַ גענעראַל-שטרייק איז נישט מעגליך און צוליב דעם וועט מען אָפּוואַרטען אויף אַ בעלער-פּיסציט.

די אַרבייטער גופא זאָלען דעצידירען וועגען גורל פון שטרייק.

אויף אַ זיצונג פון אויספיהר-קאָמיטעט פון די קלאַסען-פעראיינען צוזאַמען מיט דער שטרייק קאָמיסיע איז בעשלאָסען געוואָרען דעם שטרייק ווייטער צופיהרען און איינצואָרדנען אַ רייהע מיטינגען כדי זיך צו בעקענען מיט די שטימונגען פון די ברייטע אַרבייטער מאַסען.

אין שטאָט האָבען זיך בעוויזען אויפרופען פון פּ.פּ.ס.-לעוויצע, אין וועלכע די פּאַרטיי פאָדערט אויף די אַרבייטער צו פיהרען דעם קאַמף כדי צו געווינען אַ.ע. פאָדערונגען און נעמליך: 20 פּראָצענט הוספה, 35 פּראָצענט הוספה פאַר די, וועלכע פער-דינען ווייניג, דאָפּעלט בעצאָהלט פאַר די וועבער, וועלכע אַרבייטען מעהר ווי אויף 4 שטולען, בע-צאָהלט פאַר דער שטרייק-צייט; און אַן אָפּמאַך מיט די אינדוסטריעלער מאַכען נישט אויף לענגער ווי ביז'ן 28 פעברואַר 1929. צום סוף ווערט אין אויפ-רוף אָנגעוויזען, אַז די אַרבייטער דאַרפען פאָדערן ביים מאַגיסטראַט 5 מיליאָן זל. אונטערשטיצונג פאַר די שטרייקענדע.

דער פאָרשטעהער פון די אינדוסטריעלער

אינזשיניער רומפּעל

האָט ערקלערט:

„איצט איז נאָך שווער צו זאָגען ווי עס זעהט אויס דער שטרייק, וועלכע פאַבריקען עס אַרביי-טען, אַלע סימפּטאָמען בעווייזען אָבער, אַז פון מאָנטאָג אָן וועלען אַלע פאַבריקען זיין אין גאַנג. די אַרבייטער קומען מאַסענווייז אין די פאַבריקען און בעטען אַרבייט.

אַזוי ווי מאָנטאָג איז דער ערשטער טאָג אין וואָך נאָכ'ן שטרייק איז מעגליך, אַז מאָנטאָג וועט נאָך נישט אַלץ נאָרמאַל געהען, אָבער אין משך פון טאָג און דינסטאָג וועט זיך שוין אַלץ נאָר-מירען.

פונ'ם אָנהויב אָן, ד. ה. פון דעם ערשטען פאָרשלאַג פון דער רעגירונג האָבען די אינדוסט-ריעלער מסכים געווען צו ערטיילען די פאָרגעלעגטע פינף פּראָצענט און צו שליסען אַן אָפּמאַך. אויב די אַקציע האָט זיך פערצויגען, איז דאָס די שולד פון די אַרבייטער-פעראיינען"

וואָס עס זאָגט ה' קאַזשמיערטשאַק.

אין אַן אינטערוויו וועגען דער איצטיגער לאַגע פון שטרייק נאָך דער קאָנפערענץ אין וואַרשאַ האָט דער לייטער פון דעם פּראָפעסיאָנעלען פעראיין ה' קאַזשמיערטשאַק ערקלערט:

„דער שטרייק דויערט ווייטער און מיר האָבען איהם נישט בדעה צו ליקווידירען. די שבעלונג איז אַ פערשטענדליכע צוליב דער פער'עקש'ענטער שטע-לונג פון די אינדוסטריעלער בנוגע אונזערע פאָדער-ונגען. די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דער סיטואַ-ציע, וועלכע האָט זיך איצט געשאַפען פאַלט אָבער איינאַנצען אויף די קלאַסען-פעראיינען, זיי האָבען דעם שטרייק אַרויסגערופען, זיי וועלען איהם ליקווי-דירען זייער שטעלונג בנוגע דעם פעראיין „פּראַצאַ" האָט געבראַכט פיל שאָדען דער אַקציע. עס איז בעוואוסט, אַז די אינדוסטריעלער זענען געווען רעצי-דירט צו געבען 8 פּראָצענט הוספה, ווען זיי האָ-בען אָבער אין דער פּרעסע איבערגעלעזט די אָנפאַ-לען פון די קלאַסאָוועס האָבען זיי בעשלאָסען, אַז די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען האָבען זיך צופיסען און זיי זענען געבליבען שטאַרק ביי זיך.

דאָס איז דער ערשטער שטרייק אין פּוילען וועלכע עס האָבען אויף איינגע אַחריות אונטער-גענומען די קלאַסען-פעראיינען, און זיי האָבען דעם שטרייק פערשפּילט. מיר ווילען אָבער דעם איינהייט-ליכען אַרבייטער פראָנט נישט ברעכען און וועלען דעם שטרייק פיהרען ווייטער ביז די וועלכע האָבען

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע

מאַגיסטער נ. שאַץ

פּעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָנט.
אַנאַליזען פון קאַל, אורין, לייבעז א. אז. וו.
אורין-אַנאַליז — 4 זל.

איהם פּראָקלאַמירט וועלען איהם נישט אָפּרופען".

אויך אין קריסטליכען פעראיין

האָט ה' פּלעווינסקי ערקלערט.

אַז אויף דער רעלעגאַטען-פערזאַמלונג פון קריסט-ליכען פעראיין איז בעשלאָסען געוואָרען צו פיהרען דעם שטרייק ווייטער. די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר'ן אויסגאַנג פון שטרייק וואַרפען אָבער אויך זיי אויף די קלאַסען-פעראיינען

די לאַגע פון די שטרייקענדע אַרבייטער ער-קלערט ווייטער ה' פּלעווינסקי, איז אַ טראַגישע. די אונטערשטיצונג פונ'ם מאַגיסטראַט איז אַ נישט-טיגע, יעדער זעקסטער אַרבייטער בעקומט אַ לויב בעל ברויט...

די שטרייק-סיטואַציע אין דער טעקסטיל-אינ-דוסטריע איז נישט געענדערט. אַלע גרעסערע פאַב-ריקען שטעהען, נאָר אין בעזונדערע פאַלען קעה-רען איינציגע גרופּעס אַרבייטער צוריק צו דער אַר-בייט.

די אינדוסטריעלער מיינען, אַז מאָרגען (מאָנ-טאָג) וועלען די אַרבייטער מאַסענווייז צוריקקעהרען צו דער אַרבייט. די האָפענונג וועט אָבער פערפיה-רען. נאָך אין וואַרשאַ, בעת די אונטערהאַנדלונגען האָבען די אינדוסטריעלער געפּרובט איינצורעדען די אַרבייטער, אַז אין לאָדז גייען שוין די פאַב-ריקען...

(ב) נעכטען איז

די גאַרן-שפּ נעריי אין ווידזעוו

צוגעטרעטען צו דער אַרבייט.

די אַרבייטער פון דער אָפּטיילונג האָבען ער-קלערט: אַז זיי אַרבייטען אין גוטע היגיענישע בע-דינגונגען, פערדינען מעהר ווי אַנדערע אַרבייטער, בעקומען ביליגע און גוטע מיטאָגען, האָבען אייגענע געוועלבער ,אין וועלכע זיי בעקומען פּראָדוקטען צו אַ העלפט פּרייז ווי אין פּריוואַט-געוועלבער.

(ב) נעכטען בייטאָג איז אין לאָקאַל פון די שטריקער-אַרבייטער אויף גדאַנסקאַ גאַס פאָרגע-קומען אַ פערזאַמלונג פון די אַרבייטער-דעלעגאַטען פון די

שטריקער, שטרימף, טריקאָטאַזש.

נאָכדעם ווי די רעפערענטען טאָמטשאַק און מעלצער האָבען בעריכטעט וועגען דער איצטיגער סיטואַציע ביי די טעקסטיל-אַרבייטער, וועלכע דער שטריקער-פעראיין האָט אונטערשטיצט דורך אַ סאָ-לידאַר-שטרייק איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציע: „אַזוי ווי דער גענעראַל-שטרייק איז טיילווייז אָפּגערופען געוואָרען בעשליסען די אַרבי-טער פון די כינף פאַכען, וועלכע זענען פעראייניגט אין שטריקער- פעראיין פאַר צוועקלאָז ווייטער דעם שטרייק צו פיהרען און דעם 22 ד. ח. טרעטען זיי צו צו דער אַרבייט.

ווען די פאָרשטעהער פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען וועלען ווידער אויפרופען צו אַ גענעראַל-שטרייק, וועט דער שטריקער-פעראיין די אַקציע אונטערשטיצען.

ערקלערונג פון מאַגיסטראַט.

צוליב די פערשידענע קאָמענטאַרען וועגען סאָ-לידאַר-שטרייק פון די שטעטישע אַרבייטער ער-קלערט דאָס פּרעזידיום פונ'ם מאַגיסטראַט פאָל-גענדעס:

דער שטרייק אין לאָדזער מאַגיסטראַט, וועל-כער איז פּראָקלאַמירט געוואָרען דעם 15-טען ד. ח. דורך דעם פּראָפעסיאָנעלען פעראיין פון די שטעטי-שע אָנגעשטעלטע האָט געטראָגען אַ דעמאָנסטראַ-ציאָנס כאַראַקטער און האָט אויסגעדריקט די סאָ-לידאַריטעט מיט דער עקאָנאָמישער אַקציע פון די טעקסטיל-אינדוסטריע.

אין די בעדינגונגען האָט דער מאַגיסטראַט נישט געפונען פאַר מעגליך אַרויסצוטרעטען מיט רעפּרעסיעס געגען די אָנגעשטעלטע און געפאָדערט אַז ס'זאָלען בלייבען ביי דער אַרבייט נאָר די קאַטע-גאָריע, וועלכע מוזען אין די אינטערעסען פון דער בע-פעלקערונג זיין אונבעדינגט ביי דער אַרבייט. לויט דער פעראָרדנונג פונ'ם מאַגיסטראַט זענען אין די טעג פונ'ם שטרייק ד. ה. פונ'ם 15 ביז 18 ד. ח. געווען טעטיג פאָלגענדע ביוראָ'ס און אַמטען: 1. דער סעקרעטאַריאַט פון פּרעזידיום; 2. די הויפּט-קאַסע און רעכנונגס-אָפּטיילונג (טיילווייז); 3. מעק-ווסטער און פערוואַלטונג שטייער-אָפּטיילונג; 4. קול-טור און בילדונג-אָפּטיילונג; 5. בוי און סעזאָן-אַר-בייטער-אָפּטיילונג; 6. געזעלשאַפטליכע שוץ; 7. גע-זונדהייטס-אָפּטיילונג (היגיענישע דיזשורנע); 8. פּערסאָ-נאַל פון די ווירטשאַפטליכע אָפּטיילונגען; 9. שידס-אַמט; 10. מיליטער, פּאָליציי-אישער ביוראָ; 11. אונטערשטיצונגסדאַמט.

וואָס איז שייך די מיטגלידער פונ'ם מאַגיסט-ראַט און די לאַווניקעס האָבען זיי, נעהמענדיג אין אַכט זייערע אַמטען, אין שטרייק קיין אָנטייל נישט גענומען.

פֿאָלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין לאָדז.

הײַנט, זונטאָג — 4 פֿאָרלעזונגען:

5 נאָכמיטאָג אין לאָקאַל פֿון „סיני" (גלובנאַ 62) ה' א. לובאַשיצקי: „יודישע געשיכטע"

6 אין אָוונד אין לאָקאַל פֿון „בני-ציון" (רזשגאָווסקאַ 7) ד"ר מ. פֿעלדמאַן: „דער בוי פֿון מענשליכען קערפּער און די פֿונקציעס פֿון די בעזונדערע אָרגאַנען".

8 אָוונד אין לאָקאַל פֿון דער ציוניסטישער אָרגאַניז. (צעגעלנ. 4) ד"ר י. פֿרענקעל: ההרצאה הראשונה „על תולדות השירה העברית" – „שירה כתבי הקדש"

8 אָוונד אין לאָקאַל פֿון צענטער. יודישען האַנדוו.-פֿערבאַנד (פּאָלודניאָווע 4) י. הערשקאָוויטש: „עקאָנאָמישע דאָקטרינען". אײַנגאַנג פֿרײַ!

די שטרייק-סיטואַציע אין דער פּראָווינץ.

דער אַלגעמיינער שטרייק אין דער לאָדזער וואָיעוואָדסטווע איז שוין כמעט ליקווידירט, אויך די טעקסטיל-אַרבייטער קומען טיילווייז צו דער אַרבייט.

אין קאַליש גייט די אַרבייט שוין כמעט נאָרמאַל. אַ גאַנצע רייהע פֿאַבריקען, וועלכע זענען צוגעטרעטען צום שטרייק, כּדי צו דעמאָנסטרירען זייער סאָלידאַריטעט מיט די לאָדזער טעקסטיל-אַרבייטער, זענען נעכטען צוגעטרעטען צו דער אַרבייט.

עס שטרייקען נאָר די בוי-אַרבייטער, וועלכע פֿאָדערן 15 פּראָצענט הוספה.

אין בעלכאַטאָוו קעהרען צוריק צו זייערע וואַרשטאַטען די טעקסטיל-אַרבייטער.

אין ראַדאָמסק האָבען די שטרייק-קאָמיסיעס נעפּרובט שטערען די אַרבייטער צוריקצוקעהרען צו דער אַרבייט, דאָך האָט מען אין אַ סך טעקסטיל-וואַרשטאַטען געאַרבייט.

עס קעהרען זיך צוריק צו דער אַרבייט אויך די אַרבייטער פֿון דער מעבעל-פֿאַבריק „וואָיצעכאָוו", וועלכע שטרייקען שוין עטליכע טעג.

אין פּיעטריקאָוו האָבען אין משך פֿונ'ם נעכטיגען טאָג שוין גאַנץ נאָרמאַל געאַרבייט דער מאַגיסטראַט, די אינסטיטוציעס פֿון עפֿענטליכען געברויך, די הוטניקעס, און די פּיעטריקאָווער מאַנופֿאַקטור אויפֿ'ן בוגאַי.

אין טאָמאַשאָוו האָט זיך די סיטואַציע נישט געענדערט די טאָמאַשאָווער פֿאַבריק פֿון קינסטליכען זיידענס און ווילאַנאָוו שטרייקט ווייטער. דער טאָמאַשאָווער מאַגיסטראַט און די קראַנקען-קאַסע זענען צוגעטרעטען צו דער אַרבייט.

אין זשעלאָוו זענען צוגעטרעטען צו דער אַרבייט אַלע טעקסטיל-אַרבייטער אין אַ צאָהל פֿון 300 פּערזאָן.

אין פּאַביאַניץ האָבען אָנגעהויבען אַמטירען דער מאַגיסטראַט און די קראַנקען-קאַסעס. ביי-טאָג האָט נעבראָכען אויך דער שטרייק פֿון די טעקסטיל-אַרבייטער. די ערשטע זענען צוגעטרעטען צו דער אַרבייט די אַרבייטער פֿון קרושע און ענ-דער'ס פֿאַבריק און נאָכדעם זענען צוגעטרעטען צו דער אַרבייט אויך קינדערס אַרבייטער. עס שטרייקען נאָך נאָר אַ קליינע טייל פֿון די טעקסטיל-אַרבייטער.

אין זגערזש האָבען אָנגעהויבען אַרבייטען די אַרבייטער פֿון דער פֿירמע באָרסט, טיילווייז אויך אין אַנדערע פֿאַבריקען.

אין סטריקאָוו האָט ע הערנעכטען אויסגע-בראָכען אַ שטרייק פֿון די שוסטער-אַרבייטער, וועלכע האָבען געפֿאָדערט אַ הוספה פֿון 40 פּראָצענט. די שוסטער "רעלעגאַטען האָבען זיך געווענ-דעט צום אַרבייטס-אינספּעקטאָר וועגען אַנ'אינטער-ווענץ.

נייע פֿעראָרדנונג וועגען אויסבאַקען ברויט.

דעם 10 אָקטאָבער איז ערשינען אַ נייע פֿער-אָרדנונג וועגען אויסמאָהלען קאָרן- און ווייצען-מעהל. ווייצען-מעהל וועט מען מעגען אויסמאָהלען נישט העכער פֿון 65 פּראָצענטיגען; קאָרן – נישט העכער פֿון 70 פּראָצענטיגען. מעהל פֿון בעסערער קוואַליטעט איז פֿערבאָטען אויסצובאַקען אין אינ-דוסטריע-אונטערנעהמונגען אויף צו פֿערקויפֿען. כּדי צו קענען נאָכקאָנטראָלירען איז די אויפֿזיכטס-מאַכט בערעכטיגט נאָכצוזעהען ביכער, האַנדעלס-דאָקומענטען א. אַ. וו. און מעגען אַריינקומען אין האַנדעלס-אינדוסטריע-לאָקאַלען א. אַנד. די פֿער-אָרדנונגען וועגען קאָרן-מעהל זענען אַריין אין קראַפֿט פֿון נעכטען אָן; וועגען ווייץ – דעם 12 נאָוועמבער.

* * *

(ע) די טעג איז ערשינען אַ פֿעראָרדנונג פֿון אינערן-מיניסטעריום לויט וועלכער די אַדמיניסטראַ-טיווע מאַכט איז בערעכטיגט פֿעסטצושטעלען פּריי-זען אויף מעהל, געבעקס, פֿלייש, שמאַלץ. נאָך אויסהערען די מיינונג פֿון אַ קאָמיסיע, וועלכע בעשטעהט פֿון פֿערטרעטער מצד די קאָנסומענטען, פּראָדוצענטען און סוחרים.

די קאָמיסיעס וועלען אַרויסגעבען זייער מיי-נונג וועגען קוואַליטעט פֿון די לעבענסמיטעל-אַר-טיקלען, וועלען קאָנטראָלירען די פּרייזען-קאַלקו-לאַציע וואָס שטעלען צו די פּראָדוצענטען און וועי-לען אַרויסגעבען זייערע מיינונגען אויף דער אויפֿ-פֿאָדערונג פֿון דער אַדמיניסטראַציע, געריכטליכע און אַנד. אינסטיטוציעס.

די פֿעראָרדנונג טרעט אַריין אין קראַפֿט סוף אָקטאָבער.

וועלכע קאַטעגאָריעס מיליטער-פֿליכטיגע ווערען גערופֿען

אויף די איצטיגע קאָנטראָל-פֿערזאַמלונגען.

די נישט איינגאַנצען פֿערשטענדליכע רעדאַק-ציע פֿון דער נאָר ויאָס פֿערעפֿענטליכער פֿעראָרד-נונג וועגען די קאָנטראָל-פֿערזאַמלונגען בעוועגט אונז דעם ענין אויסף הרליכער אויפֿצוקלערען.

קודם-כּל דאַרף בעמערקט ווערען, אַז אויף די איצטיגע קאָנטראָל-פֿערזאַמלונגען, וועלכע נעה-מען אַרום די מיליטער-פֿליכטיגע אָנהייבענדיג פֿון יאָהרגאַנג 1887 און ענדיגענדיג מיט'ן יאָהרגאַנג 1903 איינשליסליך, ווערען איבערהויפּט נישט גערופֿען די יאָהרגענג 1889 און 1902.

דעסגלייכען אונטערליגען אויך נישט די איצ-טיגע קאָנטראָל-פֿערזאַמלונגען די יעניגע מיליטער-פֿליכטיגע, אָהן אונטערשיד פֿון יאָהרגאַנג און קאַטעגאָריע, וועלכע זענען אין לויפֿענדען יאָהר ערשט בעפֿרייט געוואָרען פֿון אַקטיווען דינסט אָדער דורכגעמאַכט די מיליטערישע איבונגען,

בכלל ווערען די מיליטער-פֿליכטיגע פֿון די אַרימגענומענע יאָהרגענג לויט דער ציטירטער פֿעראָרדנונג איינגעטיילט אויף פֿאָלגענדע דריי גרופּעס:

פֿון דער ערשטער גרופּע- צו וועלכע ס'גע-הערען די יאָהרגענג 1888, 1900 און 1903, ווערען גערופֿען אויף די קאָנטראָל-פֿערזאַמלונגען אַלע אָנערקענטע פֿאַר פֿעהיג צו מיליטער-דינסט אָהן אונטערשיד פֿון קאַטעגאָריע.

פֿון דער צווייטער גרופּע אונטערליגען די איצטיגע קאָנטראָל-פֿערזאַמלונגען בלויז רעזערוויס-טען (קאַט. A) פֿון די יאָהרגענג 1890, 1891, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898 און 1899, וועלכע זענען געווען פֿערפֿליכטעט דורכצומאַכען אין די פֿאַריגע יאָהרען די מיליטער-איבונגען און האָבען זיי צוליב וואָס פֿאַר ס'זאָל נישט זיין סבה ביז איצט נישט דורכגעמאַכט.

די דריטע גרופּע מיליטער-פֿליכטיגע, וועלכע מוזען זיך צו די איצטיגע קאָנטראָל-פֿערזאַמלונגען אויך שטעלען, נעמט אַרום די יאָהרגענג 1887, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899 און 1901. פֿון דער לעצטער גרופּע ווערען גערופֿען די מיליטער-פֿליכטיגע פֿערזאָנען נאָר פֿון די קאַטעגאָריעס C און A, וועלכע האָבען זיך צו די קאָנטראָל-פֿערזאַמלונגען אין די יאָהרען 1925, 1926 און 1927 נישט געשטעלט.

פֿון דער דערמאָהנטער קלאַסיפֿיקאַציע איז צו דרינגען, אַז די מיליטער-פֿליכטיגע פֿון די אויסגערעכענטע אין די לעצטע 2 גרופּעס יאָהר-גענג, וועלכע האָבען ביז איצט דורכגעמאַכט די מיליטערישע איבונגען אָדער זענען געווען אויף די קאָנטראָל-פֿערזאַמלונגען אין די יאָהרען 1925, 1926 אָדער 1927 זענען שוין צו די איצטיגע מיליטער פֿערזאַמלונגען זיך נישט מחויב צושטעלען.

י. אינפֿעלד.

—=:§:=—

זעלבסטמאָרד, צי אַ טראַגישער צופֿאַל?

דאַנערשטאָג אינדערפֿריה האָט די קאָלושקער פּאָליציי נאָכ'ן אָוועקגעהן פֿונ'ם צוג קיין וואַרשאַ געפֿונען אויף דער באַהן-ליניע אַ צושניטענעם קער-פּער פֿון אַ מאַן. ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט איז עס געווען דער אינהאַבער פֿון פּענסיאָנאַט שוועט-לאַנא אין זאַקאָפּאַנע, וויקטאָר מילאַשעווסקי. זיין פֿרוי, וועלכע איז מיט איהם צוזאַמען מיטגעפֿאָה-רען אין צוג האָט זיך וועגען דער קאַטאַסטראָפֿע דערוואוסט ערשט אין סקערנעוויץ, ווען מ'האָט אָנ-געהויבען זוכען דעם פּאַסאַזשירס זאַכען. עס איז נישט פֿעסטגעשטעלט געוואָרען צי ס'איז געווען אַ טראַגישער צופֿאַל, צי אַ זעלבסטמאָרד פֿונ'ם נער-ווען-קראַנקען.

משה חיים גורין ז"ל

נעכטען איז נאָך אַ לאַנגער קראַנקהייט גע-שטאָרבען אין עלטער פֿון 58 יאָהר דער פּאָפּולע-רער געזעלשאַפֿטליכער טוער און ציוניסטישער עסקן משה חיים גורין.

דער פֿערשטאָרבענער שטאַמט פֿון אַ חסידי-שער לומדישער פֿאַמיליע אין גראָדנאָ. קיין לאָדז איז ער אָנגעקומען אַלס יונגעל און דאָ זיך אַריינ-געוואָרפֿען אין געזעלשאַפֿטליכען לעבען.

מיט דעם ענטשטעהן פֿון דער ציוניסטישער בעוועגונג גיט ער זיך איבער דער ציוניסטישער טעטיגקייט מיט גרויס התלהבות און ווערט שנעל איינער פֿון די אַקטיווסטע ציוניסטישע טוער. ער גרינדעט אין לאָדז די „אַגודת ציון" מיט דער ביבליאָטעק, וועלכע פֿערנעהמט אַנ'אָנגעזעהענעם אָרט אין דער ציוניסטישער בעוועגונג פֿון לאָדז.

אַ רייה יאָהרען אָרדענט ער איין פּסח-קוכען פֿאַר דער אָרימער יודישער בעפֿעלקערונג. אין ועד עירוני פֿערנעהמט ער יאָהרען לאַנג דעם עהרען-אַמט פֿון שקל-מורשה און איז זעהר טעטיג אויף דעם געביט. אין 1924 האָט ער בעזוכט א"י. ביז'ן לעצטען טאָג פֿון זיין לעבען, שוין זייענדיג שווער קראַנק, אַרבייט ער מיט מסירת-נפֿש פֿאַר דעם געדאַנק פֿון נאַציאָנאַלער אויפֿלעבונג.

זיין טויט האָט אַרויסגערופֿען אַנ'אויפֿריכטיגען טרויער ביי אַלע וואָס האָבען איהם געקענט.

ת. נ. צ. ב. ה.

* * *

נעכטען אין אָוונד איז אין ציוניסטישען קאָמיטעט פֿאָרגעקומען אַ טרויער-זיצונג. נאָכדעם ווי ה' מרחיב עפֿענט די זיצונג און איז מספּיד דעם פֿערשטאָרבענעם איז בעשלאָסען געוואָרען אויפֿצופֿאָדערן אַלע חברים זיך בעטייליגען אין דער לויה, וועלכע קומט פֿאָר הײַנט 12 אַ זייגער.

———:o:———

פֿון יודישען טעאַטער.

אין יודישען טעאַטער ווערט מאָרגען אין אָוונד געשפּילט איינע פֿון די קלאַסישע טראַגעדיעס שעקספּירס „אָטעללאָ".

אין דער הויפּט-ראָלע טרעט מיט גרויס ער-פֿאָלג אַרויס דער בעליבטער אַרטיסט ב. אַדלער.

פֿון „פּאָפּולאַרי".

הײַנט צוויי פֿאָרשטעלונגען האַלב 5 און האַלב 9, „זאַפּאָלסקאַס „מלכּה שוואַרצענקאָפּ" די פּיעסע געהט מיט גרויס ערפֿאָלג. די תּנאים-סצענע רע-זשיסירט פֿון אַרטיסט פֿון „אַררט", דזשיגאַן מיט דער מוזיקאַלישער בעגלייטונג פֿון דעם טאַלאַנט-פֿולען ד. בייגעלמאַן, האָבען בעזונדערען ערפֿאָלג ביי'ם פּובליקום.

פֿון די קינאָס.

„קאַסינאָ" און „ספּלענדיד" פֿון פֿרייטאָג אָן ווערט אין די קינאָ-טעאַטערס „קאַסינאָ" און „ספּלענדיד" דעמאָנסטרירט דער מעכטיגסטער פֿילם פֿון דער קינאָ-פּראָדוקציע א.ג. „מולין רוזש". דאָס דאָזיגע העררליכע בילד שטעלט אין זיך פֿאָר די אונטערקוליסען פֿון ליבע, גענוס און פֿערכשופֿטער פּאַריזער פּראַכט. דער דאָזיגער פֿילם וועלכער איז רעזשיסירט געוואָרען פֿון דעם בעריהמטען רעזשי-סער דופּאָנט פֿערמאָגט אַ גאַנצע רייהע פּראַכטפֿולע בילדער וואָס כשופֿען דעם צושויער און לאָזען איבער אַ שטאַרקען נישט פֿערגעסענעם איינדרוק.

„אָדעאָן" און „וואָדעוויל". אין די קינאָס „אָדעאָן" און „וואָדעוויל" געהט אַ צירקאָ-ווע דראַמאַטישער פֿילם אין 10 אַקטען, אונטער דעם נאָמען „צירק ראָיאַל" מיט דעם גענייאַלען טראַגיקער און מאַסקען שאַפֿער בערנאַרד געצקע אַלס דאָקטאָר מאַגירוס, דער ערפֿינדער פֿון ראַדיאָ-מעכאַנישען מענש, וועלכע צעהלט זיך אַלס זיין בעסטע ראָלע.

כמעט די גאַנצע סצענעס, וועלכע שפּילען זיך אָפּ אין צירק, אַקראָבאַטישע שטיק, וועלכע ווערען אויסגעפֿיהרט אין די לופֿטען, ווי אויך צווישען ווילדע חיות זענען ריהרענד און שוידער-ליך, ביים צוזעהען זיך דערצו, ווערט דאָס בלוט אין די אָדערן פֿערגליווערט, אַלע אַנטיילנעהמער און אויספֿיהרער פֿון די ראָלען, געבען פֿון זיך דאָס בעסטע, אויך דער רעזשיסער לינד (דער זעלבער רעזשיסער פֿון „צירק וואָלפּסאָן") פֿערדי-נען די גרעסטע אָנערקענונג. אויסערדעם געהט נאָך אַ 2-אַקטיגער פֿאַרס, וועלכער האָט וואָס גע-מיינשאַפֿטליכעס מיט דעם דראַמאַטישען פֿילם.

„טשאַרי". אין קינאָ-טעאַטער „טשאַרי" איז נעכטען פֿאָרגעקומען די ערעפֿנונג פֿון ווינטער-סע-זאָן מיט דעם שעהנעם בילד „אַ סקאַנדאַל אין געגנף", מיט אַלפֿרעד אַלבאַ אין דער הויפּט-ראָלע. דאָס בילד איז אַ סענסאַציאָנעלע סאַלאָן - דראַמאַ, בעזיצט שעהנע דעקאָראַציעס און זעהר אַ שעהן שפּיל

אויסערדעם ווערט נאָך נעגעבען אַ 2-אַקטיגע אַמעריקאַנער לוסטיגע קאָמעדיע.

Dr. Szyfman

צוריקגעקעהרט

און נעהמט ווייטער אָן.

Dr. med. A. Uryson

קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85

נעמט אָן פֿון 3 ביז 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

DR. MED.

JAKÓB EYCHHER

אַלעע 1-טער מאַי 16, טעל. 11-24.

יודיש טעאַטער אין פֿילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

אונטער דער לייטונג פֿון א. בעזמאַן און א. קאַמפּאַניעץ.

גאַסטראָלען פֿון דעם אַמעריקאַנער סטאַר בעני אַדלער מיט'ן אָנטייל פֿון די לאָדזער ליבלינגע באָריסאָווא און ראַבינאָוויטש.

הײַנט, זונטאָג, דעם 21-טען אָקט. 9 אָוו. דער נייעסטער שלאַגער פֿון ניו-יאָרק

דער שפּיגעל פֿון לעבען

אין 4 אַקטען מיט פּראָלאָג און עפּילאָג מיט געזאַנג פֿון קאַלמאַנאָוויטש. – די הויפּט-ראָל „מאָריס טרעמפּ"-ב. אַדלער.

מאָרגען מאָנטאָג, ד. 22-טען, 9 אָוונד גרויסע פּאָפּולערע פֿאָרשטעלונג

פֿון 1 ביז 2.50

אָטעללאָ

טראַגעדיע אין 5 אַקטען פֿון שעקספּיר. הויפּט-ראָל „אָטעללאָ"-ב. אַדלער.

עס נעהמט אָנטייל (לויט א. ב) פֿריען: בעזמאַן, באָריסאָוואַ, מאַכאַראָווסקאַ, נערה, פֿאָדערמאַן, קאַמפּאַניעץ. מענער: אַריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, מאַטקאָוו, נייהויז, פּאָלאַנסקי, ישראל קאַמפּאַניעץ, ראַבינאָוויטש, ראַקאָוו.

אַדמינ.: מ. אַרנוואַלד. מוזיק. לייטונג: ל. זעלמאַן. בילעטען אין פֿילהאַרמאָניע-קאַסע.

25 יעריגער יוביליי פון וויצע דירעקטאָר פון דער ווידזעווער מאַנופאַקטור ה' דוד ראַבינאָוויטש.

דעם 20־טען אָקטאָבער 1928 איז אויסגעפאַלען דער 25־יעריגער יובילעאום פון דער געשעפטס טעטיגקייט פון ה' דוד ראַבינאָוויטש, דעם וויצע־דירעקטאָר פון דער ווידזעווער־מאַנופאַקטור".

וויצע־דירעקטאָר ה' ראַבינאָוויטש איז געבוירען אין קאָוונע אין 1887 ביי אַנ'אַנגעזעהענער, בעל־הבית'ישער משפחה, וועלכע גיט איהם אַ יורישע און וועלטליכע ערציהונג פון זיין פריהסטער יוגענד אָן וויזט זיך דער יונגער ראַבינאָוויטש אַרויס פאַר זעהר אַ גראַמטענעם און פעהיגען.

אין יאָהר 1899 קומט דער בעגאַבטער ראַבינאָוויטש קיין לאָדז. דאָ דערקענט מען איהם אַלס ריהרעוודיגען און ענערגישען, און אין 1903 קומט ער אָן, אין דער פיליע פון דער פירמע „היינצעל און קוניצער" און איז געפיהרט געוואָרען דורך ה' אשר קאָהן. אונטער דער השפעה פון זיין שעף ה' אשר קאָהן ענטוויקעלט זיך דער יונגער געשעפטס־מאַן, אַזוי, אַז אין 9 חדשים שפּעטער פיהרט שוין ראַבינאָוויטש זעלבסטשטענדיג די ביכער אין די בוכהאַלטעריע פון דער פירמע. ווען דער בוכהאַלטער פון דער פיליע „היינצעל און קוניצער" פערלאָזט אין 1905 דעם פּאָסטען, אַוואַנסירט דער יונגער ראַבינאָוויטש, וועלכער נעהמט איבער דעם הויכען, פעראַנטוואָרטליכען אַמט און פיהרט גלייכצייטיג אויך די קאָרעספּאָנדענץ.

מיט'ן אויסברוך פונ'ם וועלט־קריג, צופאַלען זיך אַלע פּלענער און אַלע געשעפטען, אָבער ה' ראַבינאָוויטש בלייבט ווייטער אונדערשיטערט אויף זיין פּאָסטען.

ווען עס האָט זיך אין 1915 ליקווידירט די פירמע „היינצעל און קוניצער" און זיין דירעקטאָר ה' אשר קאָהן האָט די אונטערנעהמונג רעאָרגאַניזירט און אַנ'איינגענעם בנין אויף ציגעל־גאַס 20. אונטער דעם נאָמען „ווידזעווער מאַנופאַקטור" — איז דער ענערגישער ראַבינאָוויטש אויך אַריבער אין דער נייער פירמע, וועלכער ער ווידמעט זיך מיט גרויס פלייס און איבערגעגעבענקייט ביז'ן היינטיגען טאָג.

אין יאָהר 1919 דערהויבט זיך ראַבינאָוויטש צו דער שטופע פון הויפּט־פּערקויפער פון די אויסאַרבייטונגען פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" אין לאָדז. 1921 ווערט ה' ראַבינאָוויטש דער פּראָקורענט פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור". 1927 דערהויבט זיך ה' ראַבינאָוויטש צו דער מדרגה פון וויצע־דירעקטאָר און הויפּט־פּערקויפער אין דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור".

וואָס פאַר אַ פעראַנטוואָרטליכקייט עס ליגט אויף ה' ראַבינאָוויטש אויף אַזאַ הויכען אַמט, איז נישט נויטיג צו זאָגען. גענוג אונטערצושטרייכען, אַז ער איז די רעכטע האַנד פון אשר קאָהן'ען און פון דער דירעקציע. צוליב זיין שאַרפזין, שנעלע אָריענטאַציע אינ'ם האַנדעל און זיין ענערגיע, געווינט פיל דאָס געשעפט, וועלכען ה' ראַבינאָוויטש גיט אַוועק דעם מאַקסימום פון זיינע קענטנישען און ענערגיע. צוזאַמען מיט דער דאָזיגער פירמע האָט ה' ראַבינאָוויטש איבערגעלעבט אין פערלויף פון פיל יאָהרען אַלע קריזיסען. דעם קריג, אָבער ער האָט קיינמאָל נישט פערלוירען דעם מוט.

וואָס דורך 25 יאָהר אַרבייט איז דער יונגער ראַבינאָוויטש מיטגעוואַקסען און זיך ענטוויקעלט צוזאַמען מיט דער פירמע, וועלכער ער האָט געדינט און דינט נאָך היינט צו טאָג מיט לייב און זעל. די „ווידזעווער מאַנופאַקטור" איז אין פולען אויפבליה, דערפון פאַלט שוין במילא אַ העל ליכט אויף דער פערזענליכקייט פון איהר וויצע־דירעקטאָר.

חוץ דעם צייכענט זיך אויס ה' ראַבינאָוויטש מיט זיין גוט־האַרציגקייט, ווייכען כאַראַקטער און יודיש־נאַציאָנאַלער געזינונג. ער אַרבייט אויך אין אַ רייהע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס, פיהרט אַ בכבוד'ען סאָליד לעבען, שטיצט פון דער ברייטער האַנד אייגענע, פרעמדע און ווייטע מיט ראַט און טאַט. דעריבער איז ער אומעטום זעהר בעליבט און געשעצט.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער־שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ־לאַמפּען (האַ־אויספאַל)
נעהמט אָן פון 8–10 און פון 5–8 אָווענד.

Dr. MED. J. BETTE
ספּעציאַל־אַרצט פאַר אינערליכע־און קינדער־קראַנקה.
פּיעטריקאָווער 6, טעל. 44-95.
צוריקגעקעהרט.
נעמט אָן פון 8 ביז 11 און פון 4 ביז 6 אָווענד

Dr. med. St. Heinrich
POMORSKA 10, TEL. 47-67
ספּעצ. פון אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־לאַמפּען־שטראַהלען
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 1–3 נאָכמ. און פון 5–7 אָווענד.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
[illegible]
גילטיג דעם 21-טען אָקטאָבער 1928

8191. אַ מיטגליד פון אַ פעראיין.

דער אומשטאַנד אַליין, וואָס דער אָנגעקלאָגטער אין מיסהאַנדלונגען איז דורכ'ן געריכט בעפרייט געוואָרען, גיט נאָך נישט קיין גענוגענדען גרונד צו בעשטראָפען ווען ס'איז פאַר פערשפּרייטען רכילות אָדער פאַלש בעשולדיגען.

דער אַרויסגעטראָגענער אורטייל שאַפט אין דעם פּרט קיין שום פּרעצעדענץ נישט צו יעדער צייט קאָנט איהר אויף דער געריכטס פערהאַנדלונג בעווייזען, אַז דער זעלבער פערזאָן איז יאָ בעגאַנגען מיסברויכען.

פערשטייט זיך, אַז דעם פרייגעוואָרענעם אָנקלאָגער קאָן מען שוין פאַר דעם זעלבען פערברעך נאָכאַמאָל נישט צו ציהען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט. דאַגעגען אייך וועט מען אָבער מוזען בעפרייען פאַר פערשפּרייטען די דערמאָהנטע קלאַנגען בפּרט, ווען איהר זענט דערמיט נישט אויסען געווען אייער פערזענליכען נוצען נאָר לטובת הכלל.

8192. אַ לעזער פון זשגאָוועק

איהר טאָרט נישט דעם שותף געבען דאָס גאַנצע דירה־געלד, מעג ער אפילו האָבען דאָס גרעסטע חלק הויז, נאָר איהר דאַרפט צושיקען יעדען שותף לויט זיין פּראָצענט־בעזיץ.

8193. א. ה. מ.

מ'קאָן קיינעם נישט צוציהען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר סטרייקען אָדער פאַר ווירקען אויף אַנדערע אַז זיי זאָלען מיטסטרייקען. ערשט דאַמאָלט קאָן זיין אַ גרונד פאַר אַ שטראָף־פּראָצעס, ווען די סטרייקענדע צווינגען מיט געוואַלד צו וואַרפען די אַרבייט.

8194. אַ סוחר פון פאַלנאַצנא.

אויב דאָס געשעפט איז געעפענט געוואָרען ערשט מיט איינינע חדשים צוריק, מוז דערויף זיין אומבעדינגט אַ קאָנצעסיע. קיין בלויזע רעגיסטראַציע איז נישט גענוגענד.

8195. אַ לעזער פון לוטאָמירסקאַ.

ס'איז נישט פערהאַן אַזאַ געזעץ, וואָס זאָל צווינגען די שותפים פון אַ נישט געטיילט הויז צו בלייבען אייביג אין דער זעלבער לאַגע. איהר קאָנט זיך ווענדען אין קרייז געריכט מיט אַ בקשה אַז מען זאָל דאָס הויז צוטיילען און אַזוי ווי דאָס איז אוממעגליך, — שטעלען אויף אַ ליציטאַציע.

8196. ל. ט־ר.

אויב אייער זוהן איז עלטער ווי 15 יאָהר קאָן ער ווערען זעלבסטשטענדיג. איהר דאַרפט מאַכען וועגען דעם אַ געהעריגע ערקלעהרונג אין געריכט. אויב איהר זענט נישט זיין אַפּיעקונקע מוז די דערמאָנטע ערקלעהרונג געמאַכט ווערען נאָר מיט דער הסכמה פון דער ראַדע פאַמיליינע. ווען אייער זוהן וועט אָנערקענט ווערען פאַר זעלבסטשטענדיג (usamowolniony) וועט ער קענען פערדינגען דירות אָבער נאָר אויף אַ טערמין נישט לענגער ווי 3 יאָהר. דעסגלייכען וועט ער קאָנען איינקאַסירען דירה־געלד און אַרויסגעבען דערויף קוויטאַנציעס און בכלל אויספיהרען אַלע פליכטען, וואָס האָבען אַ שייכות מיט דער פערוואַלטונג פון הויז. ער וועט נישט קענען פערקויפען דאָס הויז, מאַכען דערויף אַ הלואה, אָפּנעמען אַ הלואה און אויך נישט אָפּזאָגען זיך פון אַ ירושה.

8197. B. Sz.

C2 פון יאָהר 1893 ווערען אויף די קאָנטראָל־פערזאַמלונגען נישט גערופען.

8198. ל. ג.

אין געזעץ רעדט זיך נישט וועגען קוואַרטאַלען און אויך נישט וועגען חדשים, נאָר וועגען ראַטעס. פאַר נישט בעצאָהלען דאָס דירה־געלט אָהן בעגרינדעטע מאָטיווען אין משך פון 2 ראַטעס דורכאַנאַנד טראָץ דער אויפפאָדערונג פון הויזווירט, דראָהט אַנ'עקסמיסיע. צי ס'האַנדעלט זיך דאָ וועגען 2 חדשים אָדער דער געזעצגעבער מיינט וועגען 2 קוואַרטאַלען, דאָס איז שוין אָפּהענגיג לויט וואָס פאַרא בעדינג דער לאָקאַטאָר האָט זיך פערפליכטעט צו צאָהלען.

Dr. med. B. ROBINZON
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען.
וואָוינט יעצט
פּיעטריקאָווער 10, טעלעפאָן 31-86.
נעהמט אָן פון 8–9½ פריה און פון 3½–4½ נאָכמ.

די שעהנע לאַלאַ איז די אַמעריקאַנער דאָלאַרען!

איזידאָר גראָסמאַן, פון שטעטעל יאַנאָוו, האָט געהאַט אַ גרויסע פאַבריק פון אייזערנע רעהרען און איז געווען זעהר רייך און אָנגעזעהן אין שטעטעל, זיין פאַמיליע איז געווען אַ קליינע — בלויז אַ פרוי מיט אַ קליין טעכטעריל. עס איז אָנגעקומען די מלחמה, איז גראָסמאַנ'ס פאַבריק פערניכטעט געוואָרען, און גראָסמאַן איז געבליבען אַ קבצן.

באַלד נאָך דער מלחמה איז ער אַוועק קיין פילאַדעלפיע. דאָרט האָט איהם אָפּגעגליקט. ער איז ווידער געוואָרען רייך, ער האָט געוואָלט אַראָפּברענגען זיין פאַמיליע.

אַלץ איז שוין באַלד געווען פאַרטיג. נאָר דאָ האָט זיך אַריינגעמישט דער גרויזאַמער מלאך המות און האָט צושטערט אַלע פּלענער און פערניכטעט דאָס גליק פון דער קליינער פאַמיליע.

די פרוי גראָסמאַן, וועלכע איז נאָך אַלץ געווען אין שטעטעל יאַנאָוו, האָט זיך פערקיהלט, איז קראַנק געוואָרען אויף די לונגען און אין אַ פּאָר טעג אַרום געשטאָרבען, איבערלאָזענדיג אַלע אַמעריקאַנער פּאַפּירען, אַביסעל דאָלאַרען און אַ בילד־שעהן מיידעלע פון 14 יאָהר, לאַלאַ.

דאָס קינד האָט, נאַטירליך, אַליין נישט געקענט פאָהרען קיין אַמעריקע, און האָט געמוזט בלייבען אין פּוילען. עס האָט זיך אויפגעהאַלטען ביי קרובים, ווען די נאַכריכט וועגען דער פרוי'ס טויט איז דערגאַנגען צו גראָסמאַנען קיין אַמעריקע, האָט ער זיך דערפון אַזוי גענומען צום האַרצען, אַז ער איז פון גרויס קרענקונג אַוועקגעפאַלען און איז אין קורצען אויך געשטאָרבען. עס איז נאָך איהם געבליבען אַ פערמעגען פון 36 טויזענד דאָלאַר.

דער פּוילישער קאָנסול אין אַמעריקע האָט וועגען דעם טויט פון גראָסמאַנען און וועגען דעם פערמעגען געלאָזט וויסען אין פּוילען. עס זענען דורכגעפיהרט געוואָרען אַלע פאָרמאַליטעטען. דאָס געלט איז אָנגעקומען קיין פּוילען און אַוועקגעלעגט געוואָרען אין אַ רעגירונגס־באַנק אויפ'ן נאָמען פון דער 14־יאָהריגער לאַלאַ ביז זי וועט ווערען פולעהריג און וועט קענען דאָס פערמעגען אַרויסנעהמען.

דאָס מיידעלע איז אָפּגעגעבען געוואָרען דער שוועסטער פון דעם פערשטאָרבענעם גראָסמאַן, דער פרוי פון מאַרקוס לינדער, אַ הענדלער מיט וועק. לינדער, האָט פערהאַלטען ביי זיך די 14־יאָהריגע לאַלאַ און גענומען דעם פּראָצענט פון די 36 טויזענד דאָלאַר.

דאָס מיידעל איז געוואַקסען, איז געוואָרען שעהנער און רייצענדער. זי האָט זיך אויך גאַנץ פיין געבילדעט. די הערצער פון דעם הער מאַרקוס לינדער און זיין פרוי האָבען זיך אָבער כסדר געצאַפּעלט: עס דערנעהנטערט זיך דער טאָג, זי וועט צונעהמען דאָס געלד און וועט אַוועק. פון זיי, פון די לינדערס, וועט צוגענומען ווערען אַזאַ טייער מעלקערינגע קיהעלע, די פּראָצענטען פון 36 טויזענד דאָלאַר, וואָס גיט מען זיך פאַר אַנ'עצה, אַז דאָס שעפעלע זאָל בלייבען גאַנץ און דער וואָלף זאַט?

האָבען זיי אַזוי לאַנג זיך געבראָכען די קעפּ, ביז זיי האָבען עפּעס אויסגעטראַכט: אַזוי ווי זיי האָבען אַ זוהן, אַנ'עלטערען בחור פון 28 יאָהר, נישט קיין גרויסער חכם, און אַ פערדינער איז ער אוראי נישט. זאָל מען איהם חתונה מאַכען מיט לאַלאַ'ן. אי דער אוריאָטישער בחור וועט האָבען אַ פיינע ווייב. און אי דאָס גרויסע פערמעגען וועט בלייבען אין אייגענע הענט.

אַז די יונגע לאַלאַ איז געוואָהר געוואָרען פון דעם פּלאַן, איז זי שיער אַראָפּ פון זינען. זי איז אַרומגעגאַנגען, ווי אַ שאָטען, און זיך בעגאָסען מיט טרעהרען. זי האָט פאַר זיך נישט געזעהן קיין אַנדער אויסוועג, נאָר ווי צו אַנטלויפען קיין קראָקע. זי איז אַהערגעקומען און אַריינגעטרעטען אין אוניווערזיטעט. עס האָט לאַנג נישט געדויערט און זי האָט זיך בעקענט מיט אַ יונגען אַדוואָקאַט, אַראָלף אַמבער. נאָך אַ קורצער צייט שפּאַצירען און פערברענגען צוזאַמען, האָבען זיך די יונגע מענשען פערליבט איינער אינ'ם צווייטען איבער די אויערען, און האָבען בעשלאָסען חתונה צו האָבען.

דערווייל אָבער האָט לאַלאַ געפיהרט אין קראָקע אַ שווער לעבען. דער פעטער איהרער, מאַרקוס לינדער, האָט איהר נישט געשיקט קיין געלט. ער האָט געוואָלט, אַז זי זאָל צוריק קומען קיין יאַנאָוו און חתונה האָבען מיט זיין זוהן. די מיידעל האָט זיך קיין עצה נישט געקענט געבען. זי האָט פּשוט געהונגערט. פון איהר פערמעגען האָט זי גאָר נישט געקענט נעהמען, ווייל זי איז נאָך נישט אַלט קיין 21 יאָהר. זי האָט לענגער נישט געקענט ליידען און איז צוריקגעפאָהרען צום פעטער קיין יאַנאָוו.

דאָ האָט זיך פאַר איהר אָנגעהויבען דער אמת'ער גיהנום. דער פעטער און די מוהמע האָבען איהר נישט געלאָזט לעבען, האָבען איהר אָנגעטון געברענטע יסורים, נישט געזשאַלעוועט אויך קיין קלעפּ; זי מוז חתונה האָבען מיט זייער זוהן. די מיידעל איז פון גרויס צרות קראַנק געוואָרען. זי האָט אָנגעהויבען ליידען אויף די נערוועז.

אָבער אויך דאָס אומגליק פון דער מיידעל'ס קראַנקהייט האָבען די געלד־גייציגע פעטער און מוהמע אויסגענוצט. זיי האָבען איהר געסטראַשעט אַז אויב זי וועט זיי נישט פאָלגען, וועלען זיי זי פערשפּאַרען אין אַ משוגעים־הויז, און דאַן וועט זי אַלס גייסטיג קראַנקע, נישט קענען בעקומען דאָס געלט, די ירושה איהרע.

די מיידעל האָט געזעהן, אַז זי קען גאָר נישט אויספיהרען, אַז איהר איינגעשפּאַרטקייט קען איהר אַריינטרייבען אין אַ גרויסען אומגליק, און זי האָט דעריבער בעשלאָסען נאָכצוגעבען, איידער צו ווערען פערשפּאַרט אין אַ הויז פון וואַהנזיניגע, איז שוין בעסער צו זיין אַ ווייב פון אַ האַלבען אידיאָט. זי האָט געמעלדעט איהר פעטער און מוהמע, אַז זי גיהט איין אויפ'ן שידוך. זי וויל חתונה האָבען מיט זייער זוהן.

ביי מאַרקוס לינדער און זיין פרוי איז די שמחה געווען אומגעהויער. זיי האָבען געוואונען דאָס גרויסע געווינס, אַ דאָפּעלט געווינס, אי אַזאַ אוצר מיט געלט און אי אַ שעהנע, געבילדעטע כלה פאַר זייער נישט־געראָטענעם זוהן. מען האָט זיך געגרייט צו דער חתונה, קיין געלט נישט געקאַרגט, געמאַכט אַ רייכען אויסשטייער דעם חתן און דער כלה, לינדער האָט בעשלאָסען, אַז די חתונה זאָל פאָרקומען אין קראָקע.

און אָט איז מען געקומען קיין קראָקע אויף דער חתונה. מען האָט אָפּגעדונגען איינעם פון די גרעסטע זאַלען, בעשטעלט אַ רייכען מאָהלצייט, איינגעלאַדען אַ שעהנע קאַפּעליע, אַ גוטען ברחן, אַ רב, עס זענען געקומען פיל געסט. די כלי־זמר האָבען געשפּילט פרעהליכעס און טרויעריגס. דער ברחן האָט בעזונגען און בעקלאָגט די כלה, די יתומה, וואָס האָט נישט זוכה געווען, אַז טאַטע־מאַמע זאָלען איהר פיהרען צו דער חופּה. די כלה האָט נישט געוויינט, נישט בעגאָסען זיך מיט טרעהרען. איהר פּנים איז געווען בלאַס, אויסגעצויגען, די אויגען מאַטע, אויסגעלאָשענע, האָבען געקוקט ערגעץ אין דער ווייטקייט, אַריבער די קעפּ פון די געסט און מחותנים...

די כלי־זמר האָבען אויפגעשפּילט אַ פרעהליכעס, דעם חופּה־מאַרש. דער ברחן האָט זיך אויסגעהוסט און גענומען „זאָגען":

— אין אַ מזל'דיגער שעה, מיט'ן רעכטען פוס. אונטערפיהרער! נעהמט די כלה און פיהרט זי צו דער חופּה!

די אונטערפיהרער האָבען גענומען די כלה אונטער די אָרימס, בעגלייט פון מוזיק, פון אַלע געסט און מחותנים, מיט קאָלירטע ברענענדיגע ליכטלעך אין די הענט, האָבען זיי די כלה אַראָפּגעפיהרט אויפ'ן הויף, וואו די חופּה איז שוין געווען גרייט. דער חתן מיט זיינע אונטערפיהרער, און דער רב, דער מסדר קידושין, זענען שוין געשטאַנען אונטער דער חופּה. דער רב האָט גענומען זאָגען די ברכות.

— חתן, זיי מקדש די כלה! — האָט דער רב אויסגערופען בעפעהלעריש.

דער חתן האָט פון קעשענע אַרויסגענומען אַ רינגעלע. איינע פון די אונטערפיהרערינס האָט גענומען דער כלה'ס האַנט און זי אויסגעצויגען צום חתן. אָבער איידער דער חתן האָט בעוויזען צו זאָגען דעם „הרי את", האָט די כלה אַרויסגעלאָזען אַ מאָרנעם היסטערישען געשריי, אַ געשריי אָהן ווערטער, בלויז קלאַנגען, וואָס האָט געמאַכט ציטערן אַלע געסט און מחותנים. די כלה האָט פון זיך אַראָפּגעוואָרפען דעם שלייער און האָט נישט אויפגעהערט צו שרייען מיט ווילדע אומענשליכע קולות.

מען האָט געבראַכט אַ דאָקטאָר, וועלכער האָט זי בעטראַכט און ערקלערט, אַז די אומגליקליכע האָט בעקומען אַ שטאַרקע נערווען־אַטאַקע. מען מוז זי באַלד אָפּשיקען אין אַ שפּיטאָל פאַר גייסטיג קראַנקע.

אָט אַזוי האָט דער בייזער מזל נישט אויסגעמידען די שעהנע לאַלאַ, זי געפינט זיך איצט אין אַ משוגעים־הויז, וואוהין דער פעטער און די מוהמע האָבען געסטראַשעט זי אַריינצוגעבען.

י. ש־ד.

אויסגעבראכען א רעוואלוציע אין אפגאניסטאן.

באמביי, 20 (ספ. טעל.) אין אפגאניסטאן איז אויסגעבראכען א רעוואלוציע פון עטליכע שבטים געגען דעם קעניג אמאנולאה, וועלכער וויל איינפיהרען פערשידענע רעפארמען אין לאנד.

250 טויזענד דאלאר אויף א יודישע קאטעדרע.

ניו־יארק, 20 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער בעקאנטער גביר מילער האט געשענקט 250 טויזענד דאלאר אויף צו גרינדען א קאטעדרע פאר יודישער ליטעראטור אויפ'ן קאלומביער אוניווערזיטעט.

געשטארבען דער פוילישער ארטיסט יוזעף קאטארבינסקי.

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאניש) עהערנעכטען ביי־נאכט איז אין ווארשא געשטארבען דער בעקאנטער פוילישער דראמאטישער ארטיסט, ליטעראט און פובליציסט יוזעף קאטארבינסקי.

ברוטאלער אנפאל אויפ'ן רעדאקטאר פון „דילא".

די סיבה פון אנפאל איז א פאליטישע

לעמבערג, 20 (טעלעפאניש) עהערנעכטען 1 א זייגער ביי־טאג זענען אין רעדאקציע פון דער אוקראינישער צייטונג „דילא", אריינגעקומען צוויי עלעגאנט־געקליידעטע יונגעלייט און מיט שטעקענס מערדערליך צושלאגען דעם רעדאקטאר פון דער צייטונג וואסיל מודרי. די סיבות פון אנפאל זענען פאליטישע.

פערשוואונדען דער לופט־פליהער מאק־דאנאלד.

לאנדאן, 20 (ספ. טעל.) וועגען דעם לופט־פליהער מאקדאנאלד, וועלכער איז געפלויגען פון אמעריקא קיין איירעפא איז נישט פערהאן קיין שום ידיעות, ס'ווערט אנגענומען אלע מיטלען צו געפינען דעם פערשוואונדענעם פליהער.

מוראדיגע בוי־קאטאסטראפע אין פאריז.

ביז איצט 14 דערהרג'עטע.

פאריז, 20 (אטע) בעת דער גרויסער בוי־קאטאסטראפע, וואס איז עהערנעכטען פארגעקומען אין פאריז זענען דערהרג'עט געווארען 14 פערזאן, ס'ווערט ענערגיש געארבייט אפצוראמען די חורבות, כדי אפצוראטעווען די מענשען, וועלכע געפונען זיך נאך ווארשיינליך אינ'ם איינגעפאלענעם הויז.

ס'איז ארעסטירט געווארען דער בוי־אונטער־נעהמער פראווען, און דער לייטער פון די ארבייטען טאסקאנו.

פייערליכע זיצונג פון סענאט לכבוד דעם 10־יעהריגען יובילעאום פון דער פוילישער אומאפהענגיגקייט.

ווארשא, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין צוזאמענהאנג מיט דער פייערונג פון דער פוילישער אומאפהענגיגקייט וועט דעם 10. נאוועמבער פארקומען א ספעציעלע פייערליכע זיצונג פון סענאט.

די ארבייטען ביי דער כותל־מערבי ווערען פארטגעזעצט.

שטורמישע זיצונג פון ועד־לאומי.

ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש) די בוי־ארבייטען, וואס די אראבער פיהרען אויס ביים כותל־מערבי ווערען ווייטער פארטגעזעצט. דער לינקער פליגעל פון כותל וועט צוליב די ארבייטען אינגאנצען געענדערט ווערען. די אינטערווענץ פון קאלאנעל קיש, או די ארבייטען זאלען אפגעשטעלט ווערען האבען נישט געבראכט קיין רעזולטאט.

ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראפיש) צוליב די ארבייטען ביים כותל־מערבי איז פארגעקומען א ספעציעלע זיצונג פון ועד לאומי. ס'האט געהערשט זעהר אנ'אויפגערעגטע שטימונג. די דעבאטען זענען געווען זעהר שטורמישע. אוסישקין האט געהאלטען זעהר א שארפע רעדע און האט געפאדערט אנצונעהמען די שארפסטע מיטלען, או די ארבייטען ביים כותל־מערבי זאלען אפגעשטעלט ווערען.

זשאבאטינסקי האט שארף אנגעגריפען דעם ועד לאומי פאר זיין מילדקייט. ער האט געפאדערט, או דער ועד־לאומי זאל איינשטעלען א שטענדיגע פאליטישע טעטיגקייט אין לאנדאן, גענף א.אז.וו.

א ירושה פון דריי מיליאן דאלאר בעקומען ארימע יודען פון לעמבערג.

אין לעמבערג האט מיט יאהרען צוריק געלעבט דער יודישער זעצער אבא פארדעס, וועלכער איז מיט א צייט צוריק געשטארבען און האט איבערגעלאזט 4 קינדער: יצחק יעקב פארדעס, א אינהאבער פון א קליין טראפיקעל אויף יאנאווסקא 2, פרוי גניא שטערנבאך, א הויז־בעזיצערין אויף סאראקוניצקא 4, יחזקאל מרדכי פארדעס, א מאלער, פאר רעמפיע און וואלף פארדעס, א ארימער האנדלארוש, לוויא 5.

דער זעצער אבא פארדעס האט געהאט א שוועגערין, רבקה בלוישטיין, א לעמבערגער קינד, וועלכע איז מיט קרוב 30 יאהר צוריק אוועק קיין ניו־יארק. דארט האט זי חתונה־געהאט מיט א רייכען וועש־פאבריקאנט, פיל יאהרען האט זי פון זיך נישט געלאזט הערען און אפילו נישט געשטיצט איהרע ארימע גאליציאנער קרובים.

מיט יאהרען צוריק איז איהר מאן געשטארבען און האט איהר איבערגעלאזט א ריזיג פערמעגען. אין יאהר 1927 איז אויך רבקה בלוישטיין געשטארבען אין אמעריקא. אין ניו־יארק האט זי איבערגעלאזט א וועש־פאבריק, סחורות, מזומן און אנדערע פערמעגען, וואס בעטרעפט דריי מיליאן דאלאר.

אזוי ווי רבקה בלוישטיין האט קיין קינדער נישט איבערגעלאזט האט זיך מיט דער סענסאציאנעלער ירושה פעראינטערעסירט דאס ניו־יארקער געריכט, וועלכעס האט אנגעהויבען צו זוכען די קרובים. נאך א קורצער צייט האט מען אויסגעפונען פופצעהן קרובים, דאס הייסט די קינדער פון פרוי בלוישטיינס צוויי שוועסטער און איין ברודער. דאפון וואוינען 11 יורשים אין אמעריקא און 4 אין לעמבערג.

אנומעלט האבען די לעמבערגער יורשים בעקומען א בריף פון גענעראל־קאנסול אין ניו־יארקער געריכט וויליאם רושאן פייל, אין וועלכען ער איז זיי מודיע, או זיי זענען די יורשים פון א דריטעל פון פערמעגען פון פרוי בלוישטיין. איהר פערמעגען ווערט נעמליך איינגעטיילט אין דריי טיילען, צוויי טייל וועלען בעקומען די קינדער פון איהרע צוויי שוועסטער און איין טייל — די קינדער פון איהר ברודער.

עס איז זיך נישט לייכט פארצושטעלען די שמחה פון די לעמבערגער ארימע קרובים, וואס ארבייטען שווער און ביטער אויפ'ן שטיקעל ברויט. דערוויל אבער האבען די קרובים נאך דאס געלד נישט בעקומען, ווייל עס זענען הפנים נאך נישט דורכגעפיהרט די נויטיגע פארמאליטעטען.

לעת עתה האט זיך נאך זייער לאנגע נישט פערבעסערט און די ארימע יורשים קוקען שוין ארויס אויף דער לעצטער גרויסער ירושה ווי א גוטער ייד אויף משיח'ן.

געשטארבען איינער פון די עלטסטע חובבי ציון.

בוקארעשט, 20 (ט"א טעלעגראפיש) אין עלטער פון 86 יאהר איז אין גאלאץ געשטארבען דער אלטער חובב ציון שמואל פיועלעס. פיועלעס איז געווען א מיטגרינדער פון די קאלאניעס ראש פנה, זכרון יעקב, באלד נאך'ן ערשיינען פון הערצל'ס יודענשטאט האט זיך פיועלעס בעפריינדעט מיט ד"ר הערצל און האט פיל פון זיין פערמעגען אוועקגעגעבען אויף ציוניסטישע צוועקען.

ליקווידירט א מארד־באנדע אין טורקעסטאן.

קאוונא, 20 (אטע) פון מאסקווע מעלדעט מען, או אין טורקעסטאן איז ליקווידירט געווארען א גרויסע פאליטישע מארד־באנדע. די באנדע עקזיסטירט שוין פינף יאהר און איז בעגאנגען מעהר ווי 40 פאליטישע מארדען. א חוץ דעם האט די באנדע בערויבט די מלוכה־באנק און די קאסע פון דער אייזענבאהן. די מיטגלידער פון דער באנדע זענען טיילווייז דערשאסען געווארען. די איבריגע זענען געשיקט געווארען אין מאסקווער תפיסה, בקרוב וועט פארקומען דער פראצעס פון דער באנדע.

יודישער קאמער־טעאטער
לייטונג: מ. בראדערזאן.
„ארט" זאכאדניא 43
היינט, זונטאג
2 פארשטעלונגען 2
7.15 אין אווענד (פאפולערע פרייזען) און 10.00 אין אווענד (געוועהנליכע פרייזען).
„משיח געהט!"...

1. פראלאג
2. משיח געהט !...
3. קה"ת
4. קארטן (באלאדע)
5. שא, שטיל
6. שמידען
7. שאכנע־יאכנע
8. בעטט
9. פריילין מייטעל
10. מ'הוליעט

די קאסע איז אפען טעגליך פון 6 אווענד, שבת פון 1—5 נאכמיטאג און פון 7 אין אווענד

הנחה־בילעטען גילטיג מאנטאג, דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג.

פערקויפט צום טייוועל.

(ראמאן).

54)

קליין האט שנעל א קעהר געטון דעם קאפ, מחמה די שטים איז געגאנגען פון צווייטען עק צימער, לעם דער טיר.

זארעמבא האט אויסגענוצט דעם טומעל, וואס יאקובינסקי האט אנגעמאכט, און ער איז ביני לביני אריבערגעגאנגען אין צווייטען עק צימער, פערנעהמענדיג א בעסערע פאזיציע.

— איך בין אייך מתרה נאך אמאל, — האט קליין געזאגט — אז איך האלט אין האנד א רעוואלווער... זאגט, וואס בעדייט די גאנצע קאמעדיע?..

זארעמבא האט געענטפערט מיט א שניידיגען חוזק־געלעכטער.

— איך האב נישט געוואוסט, אז אין אויספארשונגס־אמט געפינען זיך אזעלכע עמפינדליכע נערוועזע אגענטען. ס'איז אבער קיין שום בייז נישט געשעהן, בערוהיגט זיך, עס איז א פשוט'ע זאך: די עלעקטריע איז איבערגעברענט געווארען, האט איהר נישט ביי זיך א שוועבעלע? איך בין ראך ארויס צו אייך אין א כאלאט און נישט מיטגענומען קיין צינדהעלצלעך.

— איך האב ביי זיך צינדהעלצלעך! — האט יאקובינסקי אויסגערופען, ארויסנעהמענדיג פון טאש א שאכטעל זאפאלקעס.

— וואס טוט איהר, אומגליקליכער? — האט קליין א געשריי געטון.

ס'איז שוין אבער געווען שפעט.

דאס געלע פלעמעל פונ'ם צינדהעלצעל האט אויף א רגע בעלויכטען יאקובינסקי'ס פנים און פליצע.

אין דעמזעלבען מאמענט האט אפגעהילכט א שאס, און ארויסלאזענדיג א הארץ־דרייסענדען קרעכץ איז דער אגענט אנידערגעפאלען אויף דר'ערד.

קליין איז מיט א זיידעריי אפגעשפרונגען און א זייט.

עס האבען אפגעהילכט נאך צוויי שאסען, און צוויי קוילען האבען א פייף געטון פערביי זיינע אויערן, און אריינגעטראפען אין דער וואנד.

— אויסוואורף! — האט קליין ארויסגעשריגען — איך בין פערוואונדעט!

ער איז מיט גערויש אנידערגעפאלען, ארויסגעלאזט עטליכע שווערע קרעכצען און איז געבליבען ליגען רוהיג, נישט ארונטערלאזענדיג די אויגען פון דער טיר, און דריקענדיג דאס הענטעל פונ'ם רעוואלווער.

עס איז א דורך א מינוט.

זארעמבא האט עפים חושד געווען, און א'יסגעוואַרט.

דערנאך האט ער זיך, ווייזט אויס בערוהיגט, איז ארויס פון צימער, און פערפיהרט א שמועס מיט עמיצען אויף דער אנדער זייט טיר.

קליין האט זיך פאמעלעך אויפגעשטעלט אויף די פיס.

איינגעהויקערט אין דרייען, מיט אנ'אויסגעשטרעקטער האנד, האט ער זיך צוגעשלייכט צום פענסטער.

דער דיקער טעפיך האט פערטויבט זיינע שריט.

ווי נאר ער האט זיך צוגעריהרט צו די פאר־הענגלעך פון פענסטער, האט זיך אנגעצונדען די עלעקטרע.

קליין האט זיך מאמענטאל צוריקגעקעהרט.

זארעמבא האט נאך אלץ געפיהרט דעם שמועס, הינטער דער טיר.

יאקובינסקי איז געלעגען אויף דער ערד צווישען דעם צובראכענעם גלאזוואַרג, און שווער געאטעמט.

קליין האט נישט געהאט די דרייסטקייט צו געהן איהם העלפען; מחמת א ליאדע רגע האט זארעמבא געקאנט אריינקומען.

פלוצים האט פון באלקאן אראפגעהילכט א שטימע:

— ווארפט אוועק דעם רעוואלווער, איהר חברה־מאן, און הויבט אויף די הענד! שנעלער!

— האט בעפוילען דער פאלקאווניק גוויינט.

אין באלקאן האט זיך דערועהן א פירקאנטיגע עפענונג, דורך וועלכער דער פאלקאווניק האט, ליגענדיג אויבען אויף דער ערד, געצילט פון א ביקס אין קליינס הארץ.

שטעלען א ווידערשטאנד האט נישט געהאט קיין זין.

קליין האט זיך אויסגעווירעלט, ארויסגעלאזט דעם רעוואלווער און אויפגעהויבען די הענד.

— א'זוי! אט וואו איהר האט זיך אויסבעהאלטען! — האט ער רוהיג א זאג געטון — מארגע, וואס קיינער האט נישט בעמערקט, ווי איהרזענט אריין אין הויז.

דער פאלקאווניק האט א שמייכעל געטון, איבערלאזענדיג די ביקס אין זיינע אלטע, ציטערדיגע הענד.

— פאקטיש, מארגע! זעהר מארגע!.. כא־כא!

אויף קליינען זענען געווען אויסגעגלאצט א פאר שווארצע אויגען פון א משוגע'נעם.

איצט ערשט האט קליין פערשטאנען, צו וואס זארעמבא האט אפט ארויפגעקוקט אויבען. איצט האט ער בעמערקט, אז דער הענגלאמפ איז אזוי איינגעארדענט, אז עס האט אינגאנצען פערדעקט די עפענונג.

די דאזיגע בעאבאכטונגען האבען אבער איצט נישט געקאנט ברענגען קיין שום נוצען.

ס'איז געווען צו שפעט!

זארעמבא איז שנעל אריין אין צימער, און אויפגעהויבען קליינס רעוואלווער.

די ביקס פון אויבען איז פערשוואונדען, און די עפענונג אין באלקען האט זיך צוגעמאכט.

— אלוא, הער קליין, די מאסקעס זענען ארונטערגענומען: איהר זענט דער יעגער און מיר — די רויב־פויגעל.

— אויף וויפיל איך זעה, האבען זיך אונזערע ראליעס דערווייל געביטען! — האט קליין טרוקען בעמערקט.

— און איך רעכען נישט, אז זיי וועלען זיך נאך ווען־נישט־איז ביטען, — האט זארעמבא שמייכעלדיג אונטערגעכאפט — הגם איך מוז אייך צוגעבען, אז איהר זענט א זעהר געשיקטער און כיטרער מענש! לעת עתה קאן איך נאך אלץ נישט פערשטעהן, וואס עס האט אייך געגעבען א גרונד מיך חושד צו זיין.

— א! — האט קליין געענטפערט — חושד זיין אייך האב איך אנגעהויבען נישט פון היינטיגען טאג. אינ'ם אויספארשונגס־אמט זענען מיט אייך פערנומען אלע מיינע חברים. זיי קלייבען צוזאמען און ארדענען אלע בעווייזען, וואס געפינען זיך ביי אונז געגען אייך.

זארעמבאס מויל האט זיך אויסגעקריטט אין א ביטערער גרימאסע, און זיינע פינגער האבען נערוועז געטאפט דאס צינגעל פונ'ם רעוואלווער.

פארטזעצונג קומט.

קינא „סירענא"

KINO TEATR „SYRENA"
ŁÓDŹ ALEKSANDROWSKA 37 TEL 49-48

אלעקסאנדראווסקא 37, טעל. 48=49.
פערגרעסערטער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' פיינער.

פון דינסטאג, דעם 16=טען אקטאבער ביז מאנטאג דעם 22=טען אקטאבער ד. י.

דער גרעסטער טראגיקער פון עקראן

LON CHANEY

אין דער ריהרענדער דראמע פון א מענש — א קליפער, וועלכער איז בעהערשט פון מענשליכער נקמה א. נ.

„דער מענש אהן פנים"

דאס איז די בעסטע קרעאציע פון LON CHANEY פערשטארקטער סימפאנישער ארקעסטער.

דער נעכסטער פראגראם: דער פירשט פון ליבע אין דעם בילד John Gilbert

קורצריד: „אויפגאנג פון דער זון"

פעלץ=ווארעז

קען מען קויפען אמביליגסטען און אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען נאר ביי דער לאנג=יעהריגער פירמע

ל. ב. פעפער, 42 וואסבאדניא 42.

בעמערקונג: די קירזשנער-ווערקשטעל אויפ'ן ארט. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט פינקטליך און רעעל.

דער פראפעסיאנעלער פעראיין פון

צאהן=טעכניקער אין לאדז

פאדערט אויף אלע צאהן=טעכניקער, ארגאניזירטע און נישט-ארגאניזירטע, זעלבסטשטענדיגע און נישט זעלבסטשטענדיגע, אז זיי זאלען זיך מעלדען יעדען מיטוואך פון 9 א זייגער אין אוונד אין לאקאל פון פעראיין, גדאנסקא 40.

די פערוואלטונג.

Ogłoszenie.

Na podstawie art. 3-go Ustawy z dnia 19 maja 1920 roku o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby (Dz. U. R. P. Nr. 44. poz. 272) Kasa Chorych m. Łodzi wzywa wszystkich pracodawców do niezwłocznego ubezpieczenia pracowników, zajmujących stanowiska dyrektorów, prokurentów i t. p., którzy z powodu niewłaściwego interpretowania art. 4-go wspomnianej Ustawy, dotychczas zgłoszeni nie zostali.

Osoby bezpośrednio zastępujące właścicieli przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych, jak dyrektorowie naczelni lub dyrektorowie prokurenci, jakkolwiek podlegają zwolnieniu od obowiązku ubezpieczenia na wypadek choroby w myśl art. 4-go, to jednak winny one chęć korzystania z tego prawa ujawnić przez złożenie podania z dołączeniem dokumentów, uzasadniających prawo do żądania zwolnienia.

Osoby, które nie uczyniły zadość powyższym wymaganiom ubezpieczane będą przymusowo od daty podanej w niniejszem ogłoszeniu.

Łódź, dnia 19 października 1928 r.

KASA CHORYCH m. ŁODZI.

(—) Dr. Samborski
Dyrektor

(—) F. Kałużyński
Przewodniczący Zarządu.

פעלץ=אויסארבייטונגען

לויט די נייעסטע מאדעלען אין א רייכען אויסוואהל ווי אויך ענגלישע פעלעכלעך אלערליי רעפאראטורען אויף די בעסטע בעדינגונגען עמפפעהלט

I. SZWARCMAN
Narutowicza 42 tel. 66-31

Dr. med.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציעל ארצט פאר נירען בלאזען- און הארן-קראנק.
NAWROT 8
tel. 19-90
עמפפאנגט פון 4 – 7 אוו.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, dnia 19-go do poniedziałku, dnia 22-go października 1928 r. włącznie

Dla dorosłych: Dla dorosłych:

Siódme niebo

Film w 10 aktach. — W rolach głównych: JANOT GAYNOR i CHARLE SFARELŁ

Dla młodzieży:

BOHATEROWIE SAHARY

Niesamowite przygody odważnych podróżników.
W poczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט און וועגערישע קראנקה, רענטגען- און ליכט-הייל אנסט.
נעמט אן פון — 7 אין אוונד
צוריקגעקעהרט

Tu 63-30
„POGOTOWIE KRAWIECKIE"
KIERSZA
אפען פון 5 פריה ביז 1 ביינאכט
פרישט אויף
גארניטורען . צו — 3 זל.
קליידער . „ 2.80 „
פאלטענעס . „ 3 — „
איינשליסליך מיט אננעמען און אבשיקען.
פארבען, כעמיש וואשען, איבערווענדען, איבערמאכען, רעפעראציעס און קינסטליך פערצערעהען
שניידער=אטעליער, כעמישע וועשערי און פארבערי
זשעראמסקא 91
(פראנט געוועלב)

פ. רעמספאן, קורצווארען

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג=אקושער
זגערזשער 11.
טעל. 34-72
נעמט אן פון 6–8 אוונד.

א טישטיפט=ביורא
ב. האכבערג
פאנסקא 1
טעל. 36-77.

ערלעדיגט אלע ארט געריכטליכע- און שטייער-אנגלעגענהייטען אין אלע אמטען אויך אויף לאדזער וואיעוואידזטווע רעעל און פינקטליך.
בעמערקונג: וועגען פערשידענע שטייער-פראגען נעהם איך פערזענליך אן צווישען 5–6 נאכמיטאג.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים=ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט=קראנקהייטען און מענער-שוועכע. אנאליזען פון בלוט און אויספליס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ=לאמפ. עלעקטרישער הייל=קאבינעט קאסמעטיק.
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נ"מ. בעזונדערע ווארטע צימער פאר פרויען.
וויזיט 3 זל.

צענטר. קליינהענדלער-פעראיין

אויף לאדזער וואיעוואדזטווע
זאוואדזקא 5, טעל. 17-44.

מיר מאכען בעקאנט, אז ס'איז געעפענט געווארען

א יורידיש ביורא

ס'ווערט געגעבן יורידישע עצות פאר אונזערע מיטגלידער.
דיזשורירען:
זונטאג און דינסטאג פון 8 ביז 9 אוו.—געריכטס-אפליקאנט מאג. דאפנער.
מאנטאג און דאנערשט. פון 8–9 אוו. אדוו. ראזענטאל
מיטוואך פון 8.30–9.30 אוו. ראטמ. אדוו. י. ווייצמאן
די פערוואלטונג.

Dr. med.
J. HERSZFINKIEL
15 Zawadzka 15,
telefon 11-87
קינדער=קראנקהייטען.
נעמט אן פון 8–10 פארמ. און פון 3–5 נאכמיטאג.

Dr. med. M. KERSZNER

קינדער=קראנקהייטען
נעהמט-אן אין דער לעטשניצע אויף זגערזשער 11
בעראטונג 4 זל.
נעהמט-אן אינדערהיים פון 2 ביז 3 נאכמיטאג אויף זשעלאנא 16, טעל 96=51.

עלטערן!

פאר 3 זלאטעס א וואך ווערט געלערנט מיט קינדער חאס לערנען אין פאלקס-שולען: חומש, רש"י נ"ך משניות, גמרא יהדות היסטאריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריף ועלבסט צוזאמענשטעלען דורכ'ן געוואוסטען ארטאדאקסישען העברעאישען לעהרער י. ד. ראזענפעלד, פלאץ וואלנאשטשי 6 ...
ס'ווערט אויך אנגענומען אנפענגער פון 5 יאהר און ווי ס'ווערט אין פערלויף פון 5 חדשים אויסגעלערנט גרינדליך עברי.
שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! קרעפטיגע נשמה!

א וואוינונג

אין נייעם הויז אויף דער ריבנא 2 איז צו פערמיטען אויף גינסטיגע בעדינגונגען צו ערפאהרען אויפ'ן ארט פון 3–5 נאכמ. יעדען טאג.

נייהמאשינס

צו נייהען טריקא=וועש ווי אויך ארויסציגעבען אויסערווערטס צום נייהען ווערען געזוכט ביי
דיאמענטשטיין
נאוואמיעסקא 7.

א לערן=יונגע

צו גאלד=ארבייט ווערט געזוכט ביי
וואזא, דזיעלנא 1

א גוטער
איינלעגער (רין)
ווי אויך א לערן=יונגעל
געגען באלדיגער צאהלונג ווערען געזוכט אין דער ליניער-אנשטאלט
פיעטריקאווער 25
ביי ה. בארובקא

Zaginiony został
weksel na Zł. 100. - wystawca H. Goldhersz na zlecenie G. Szymkiewicz płatny dnia 20/X 1928 w Piotrkowie. Weksel zostaje unieważniony. Znalazca zechce takowy zwrócić do p. Szymkiewicza Południowa 22 1913

א קירזשנער=ארבייטער

ווערט געזוכט אין דער קירזשנער=ווערקשטעל
ביי י. באמבעל
זאוואדזקא 6. 1920

גוטע
האנדנייהער שניידער-געזעלן

ווערען געזוכט זאפארט גוטע בעלוינונג
Główna 13 „Szyk"

א לערן=
יונגעל

געגען באלדיגער צאהלונג ווערט געזוכט אין דער מעטאל=גיסעריי קילינסקיעגא 44

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!

איהר קענט ביי מיר בעקומען פאסקעס צו געטרעס און נארבינוער פאר שעלקע-מאכערס ביי שפילקא אלטער מארק 13

וויכטיג פאר מחותנים!

זאל קאלאסעאום, זאכאדניא 53

איז צו פערדינגען אויף חתונות מיט די בעסטע געפעסען, פלאטען מיש-צוגרייטונג, מיט אלערליי בעקוועמליכקייטען אויף גינסטיגע בעדינגונגען. אינפארמאציעס פון 12—2 נאכמ. און פון 7 - 10 אוו.
פריוואטע אינפארמאציעס ערטיילט:
מ. קורעק, זשעראמסקא 9 און י. דעמבינסקי, קילינסקי 15.

Dr.
J. POLAKOW
קינדער=קראנקהייטען
קאנסטאנטינער 37a
טעל. 39-75.
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן אין דער לעטשניצע אויף נייערס מארק (פעטריקאווער 294) פון 2 ביז $3^1/_2$ נאכמ. אין דערהיים פון $3^1/_2$–5 נאכמ.

Dr. med.
BRAUN
וואוינט יעצט
6=טען שערפיען 1
(בענעדיקטא) טעל. 40-26
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
נעמט אן פון 9–11 פריה און פון 5 ביז 8 אוונד.

LEKARZ DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 08=31.
היילט גאנץ פערנאכלעסיגטע ציינער און מונד-קראנקה. צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציינער.
נעהמט אן פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

Sienkiewicza 34, tel. 59-40
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
נעמט אן פון 5–9 אוו.; זונטאג, חגאות פון 11–1 מיטאג.

אנאנסען-פרייזן: פערן טעקסט—15 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—20 גר. ... אין טעקסט—40 ... 60— ... נאכ'ן טעקסט—1. ... 16— ...
אבאנעמענט-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש ...; אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש ...

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółkę z odpowiedz. ... Redaktor odpowiedzialny ...
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", ... 22.